

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r. ze zm.
(Tekst ujednolicony)

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 6-7 grudnia 2018 na kierunku teologia
prowadzonym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego**

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	6
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	10
Dobre praktyki.....	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	15
Dobre praktyki.....	16
Zalecenia	16
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	16
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3 Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	16
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	26
Dobre praktyki.....	27
Zalecenia	27
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	29
Dobre praktyki.....	30
Zalecenia	30
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	32
Dobre praktyki.....	33
Zalecenia	33
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia.....	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	36
Dobre praktyki.....	36
Zalecenia	36
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	39
Dobre praktyki.....	39
Zalecenia	39
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	42
Dobre praktyki.....	42
Zalecenia	43

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	43
Załączniki:	44
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	44
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	44
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	47
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa.....	57
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.....	57

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap - członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Beata Bilicka - ekspert PKA

2. ks. dr hab. Grzegorz Chojnacki - ekspert PKA

3. mgr Beata Sejdak - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

4. Robert Krzyszczak - ekspert PKA ds. pracodawców

5. dr Józef Szymeczek - ekspert międzynarodowy PKA

6. Magdalena Pawłowska – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *teologia* prowadzonym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego na poziomie jednolitych studiów magisterskich została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2018/2019.

Przesłanką do przeprowadzenia przez PKA oceny jakości kształcenia na kierunku *teologia* jest upływ terminu obowiązywania *pozytywnej* oceny instytucjonalnej, wydanej do roku akademickiego 2018/2019 przez Prezydium PKA w Uchwale Nr 111/2013 z dn. 21.03.2013 r. Ocenie instytucjonalnej, dokonanej przez PKA poddano w 2012 roku działalność Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w związku z upływem okresu na jaki została wydana w 2009 r. ocena *pozytywna* dla kierunku *nauki o rodzinie* (Uchwała Prezydium PKA Nr 53/2009 z dn. 05.02.2009 r.) oraz wyróżniającą oceną kierunku *teologia* (Uchwała Prezydium PKA Nr 118/2011 z dn. 10.03.2011 r.), a w szczególności spełnieniem przez jednostkę warunków do przeprowadzenia oceny instytucjonalnej.

Z Uchwały Nr 111/2013 wydanej przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w dn. 21.03.2013 r. wynika, że Wydział Teologiczny realizował strategię rozwoju jednostki spójną ze strategią rozwoju Uczelni, spełniał wymagania dotyczące funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym jego konstrukcji i oddziaływania na doskonalenie jakości kształcenia oraz jakości kształcenia na prowadzonych studiach doktoranckich i podyplomowych. Z kolei działalność prowadzona przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego spełniała przyjęte dla oceny instytucjonalnej kryteria jakości kształcenia w stopniu pozwalającym na wydanie oceny pozytywnej.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna. Kierunek *teologia* jest poddawany powyższej ocenie po raz trzeci (09.09.2004 - ocena pozytywna; 10.03.2011- ocena wyróżniająca).

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i jednostki prowadzącej kierunek *teologia* oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni i Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym z autorami raportu samooceny, z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na

oceniając kierunki studiów, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za: praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby z niepełnosprawnością oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Ponadto ZO PKA spotkał się z Samorządem Studenckim, Kołami Naukowymi oraz reprezentacją Biura Karier. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Teologia	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Jednolite studia magisterskie	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk teologicznych	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	10 semestrów; 300 ECTS; 12 semestrów; 360 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	katechetyczno-pastoralna (studia 5-letnie), kapłańska (studia 6-letnie)	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	136	
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	3165	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca/ W pełni/ Zadowolająca/ Częściowa/ Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca/ W pełni/ Zadowolająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku, gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku teologia oraz plany jej rozwoju są zgodne z strategią rozwoju Uniwersytetu Opolskiego i ściśle odpowiadają celom określonym w strategii Wydziału Teologicznego na lata 2016-2020. Plany rozwoju zakładają przede wszystkim umiędzynarodowienie Wydziału, wzmocnienie skuteczności jego działań zarówno w otoczeniu lokalnym, w kraju, jak i za granicą, a także podniesienie jakości kształcenia. Jako priorytetowe przyjęto zadania i kierunki ich realizacji, które odzwierciedlają założenia *Strategii rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020*; dotyczą one pięciu obszarów działań strategicznych: poprawy pozycji naukowej wydziału w krajowych i międzynarodowych ośrodkach badawczych; poprawy pozycji wydziału w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków kształcenia; zwiększenie skuteczności działań w lokalnym, krajowym, międzynarodowym otoczeniu społeczno-gospodarczym; zwiększenie potencjału pracowników naukowych w zakresie współpracy międzynarodowej; przekształcenia systemu zarządzania wydziału w system zorientowany na cele i rezultaty, zgodny z Zintegrowanym Systemem Informatycznym Uniwersytetu Opolskiego. Plany rozwoju kierunku uwzględniają współczesne uwarunkowania dotyczące konieczności znajomości języków obcych; strategia rozwoju Wydziału zakłada dążenie do utrzymania wysokich standardów kształcenia w językach obcych, aczkolwiek w tej chwili nie prowadzi się, poza obowiązkowymi lektoratami, ofertą ogólnouczelnianą zajęć do wyboru oraz modułem na specjalności kapłańskiej *Duszpasterstwo*, prowadzonym w języku niemieckim, zajęć w językach obcych. Na kierunku teologia nie studiują cudzoziemcy. Uwzględnia się także zmiany zachodzące w teologii, co znajduje odzwierciedlenie w badaniach prowadzonych zarówno przez pracowników naukowych, jak i studentów.

W projektowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku nie uwzględniano wzorców międzynarodowych, istotną rolę mają wzorce krajowe oraz relacje z Kościołem katolickim jako interesariuszem zewnętrznym, zwłaszcza normy kościelne odnoszące się do nauczania teologii katolickiej zawarte w Konstytucji apostolskiej papieża Franciszka *Veritatis gaudium*. Monitorowanie losów absolwentów oraz lokalnego rynku pracy pozwala dostosować ofertę studiów do aktualnych potrzeb otoczenia społecznego. Koncepcja kształcenia na kierunku teologia dla specjalności *katechetyczno-pastoralnej* oraz *kapłańskiej* jest zorientowana na potrzeby środowiska lokalnego w zakresie zapotrzebowania rynku pracy na przyszłych nauczycieli religii, etyki i duszpasterzy. Z tego względu koncepcja kształcenia zakłada teoretyczne i praktyczne przygotowanie studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela religii, nauczyciela etyki oraz do pracy w duszpasterstwie. W roku akademickiego 2018/2019 ze względu na brak wystarczającej liczby chętnych nie udało się uruchomić trzeciej, nowej specjalności o nazwie *duchowość i kultura chrześcijańska*. Koncepcja kształcenia przyjęta na Wydziale Teologicznym, w odniesieniu do kierunków studiów o podobnych celach i zakresie kształcenia, nie jest koncepcją oryginalną i innowacyjną, jest podobna do koncepcji kształcenia przyjętych na innych wydziałach teologicznych w Polsce. Jest zgodna z wymogami, jakie w zakresie nauczania teologii stawia Kościół katolicki. Koncepcja kształcenia jest zorientowana na studenta, jego indywidualne potrzeby, dlatego student od pierwszego roku ma

możliwość wyboru specjalności, a także zajęć fakultatywnych, lektoratów językowych, a na roku trzecim seminarium naukowego. Program kształcenia odzwierciedla nurt kształcenia zindywidualizowanego. Istotnym elementem koncepcji kształcenia jest wymiana doświadczeń naukowych z Wydziałem Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Münster, w którą włączeni są także studenci. Od roku akademickiego 2017/2018 studenci mają możliwość wyjazdów zagranicznych, w małych grupach, w celu zapoznania się z życiem Kościoła katolickiego oraz ośrodkami naukowymi za granicą, a także najnowszymi trendami naukowym w zakresie teologii. Pozwala to studentom pogłębić swoją wiedzę, a także skonfrontować ją w praktyce np. poprzez konwersacje w j. niemieckim.

1.2.

Kierunek teologia został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk teologicznych, profilu ogólnoakademickiego. Na ocenianym kierunku prowadzone są badania w dziedzinie nauk teologicznych, przede wszystkim w zakresie teologii biblijnej, teologii systematycznej, teologii praktycznej, historii Kościoła i patrologii. Kontynuuje się badania wcześniej rozpoczęte oraz podejmuje nowe, które uwzględniają aktualny kontekst społeczno-religijny, między innymi integrację europejską, dialog międzyreligijny (np. z islamem), dialog ekumeniczny, współczesne problemy etyczno-moralne (np. z zakresu bioetyki). Wyniki badań naukowych wykorzystuje się w procesie dydaktycznym. Znajdują one odzwierciedlenie w treściach programowych, a także w tematyce prac magisterskich. Badania realizowane na Wydziale Teologicznym są zgodne z zakresem kształcenia i umożliwiają studentom osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Tematyka badań naukowych znajduje odzwierciedlenie w przedmiotach obligatoryjnych, przedmiotach realizowanych w ramach specjalności oraz na zajęciach fakultatywnych. Istotną część badań stanowią zagadnienia związane z życiem Kościoła na Śląsku. W projektowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku uwzględniono zakres badań naukowych prowadzonych na wydziale, znajduje to odzwierciedlenie w ofercie specjalności. Zakres badań naukowych odzwierciedlają również sylabusy przedmiotowe - przede wszystkim tematyka prowadzonych zajęć oraz literatura przedmiotu, która jest aktualizowana. Większość wyników badań jest publikowana w postaci monografii, prac zbiorowych, artykułów; są one zamieszczone w wydziałowych, krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Kierunek teologia wydaje pięć czasopism naukowych (*Studia Oecumenica*, *Scriptura Sacra*, *Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*, *Liturgia Sacra*, *Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego*) oraz jest związany z siedmioma seriami wydawniczymi.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku teologia są spójne z efektami kształcenia w zakresie nauk humanistycznych, jak również z opisem efektów właściwych dla poziomu 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Opis kierunkowych efektów kształcenia opracowany został zgodnie z nomenklaturą Polskiej Ramy Kwalifikacji: w kategorii wiedza uwzględniono głębię (G) i kontekst (K); w kategorii umiejętności – wykorzystanie (W), komunikowanie się (K), organizację pracy (O), uczenie się (U); w kategorii kompetencji – krytyczne podejście (K), odpowiedzialność (O), rolę zawodową (R). Efekty kierunkowe zakładają zdobycie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do dalszej edukacji na studiach podyplomowych i studiach doktoranckich, prowadzenia badań teologicznych oraz w pracy zawodowej, zwłaszcza na stanowisku nauczyciela religii i nauczyciela etyki. Efekty kształcenia są zgodne z poziomem i obszarem kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Efekty kierunkowe są spójne z efektami obszarowymi. Kierunkowe efekty kształcenia uwzględniają pogłębioną wiedzę z zakresu obszaru nauk

humanistycznych i przewidują również zdobycie przez studenta umiejętności i kompetencji niezbędnych do prowadzenia działalności badawczej w zakresie nauk teologicznych oraz kompetencji językowych na poziomie co najmniej B2. Opis kierunkowych efektów kształcenia uzupełniono o dodatkowe „specjalnościowe” efekty kształcenia związane z nabywaniem uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela religii i nauczyciela etyki (dla specjalności *katechetyczno-pastoralnej* i specjalności *kapłańskiej*); przygotowaniem do podjęcia posługi duchownego w Kościele katolickim (tylko dla specjalności *kapłańskiej*). Efekty kierunkowe zostały opisane w sposób jasny i czytelny, co pozwala na określenie zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które studenci zdobywają w całym cyklu kształcenia. Należy jednak podkreślić, że na kierunku teologia nie zdefiniowano efektów przedmiotowych, a w sylabusach podano wyłącznie efekty kierunkowe. Efekty kształcenia dla kierunku teologia opisuje „Matryca efektów kształcenia. Teologia”, który składa się z dwóch części. W części pierwszej wskazano na korelację kierunkowych efektów kształcenia z efektami obszarowymi. Zapisy są zgodne z *Rozporządzeniem MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – na poziomie 6-8*. W części drugiej wskazano na odniesienie kierunkowych oraz „specjalnościowych” efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów. Należy zauważyć, iż matryca zawiera błędy np. w miejscu oznaczonym TMA-W01 („ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie nauk biblijnych i teologii systematycznej, historii Kościoła, którą jest w stanie rozwijać i twórczo”) wymieniono przedmioty filozoficzne (Filozofia człowieka, Metafizyka itd.).

Efekty uwzględniają przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela zgodnie z *Rozporządzeniem MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Efekty kształcenia związane z przygotowaniem studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela zawierają cały zestaw efektów kształcenia określonych w standardach kształcenia. Należy jednak zauważyć, że efekty związane z przygotowaniem studentów do projektowania własnego rozwoju i awansu zawodowego w szkole na stanowisku nauczyciela oraz podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły nie są realizowane na żadnym przedmiocie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku teologia, która jest wpisana w Strategię Wydziału Teologicznego na lata 2016-2020, jest zorientowana na rozwijanie umiędzynarodowienia jednostki oraz poprawę jakości kształcenia i bez wątpienia dobrze wpisuje się w strategię rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020. Wydział sukcesywnie wprowadza elementy zaawansowanego technologicznie Zintegrowanego Systemu Informatycznego wdrażanego na całym Uniwersytecie Opolskim. Wydział Teologiczny przyjął strategię rozwoju na lata 2016-2020, z tego względu nie wszystko udało się już zrealizować, np. nie uruchomiono platformy e-learningowej; nie wdrożono jednolitego systemu motywującego pracowników i promującego ich aktywność, kreatywność, innowacyjność w badaniach naukowych i w pracy dydaktycznej; nie stworzono aplikacji na urządzenia mobilne służącej do wsparcia promocji kierunku oraz komunikacji między członkami społeczności wydziału; nie prowadzi się zajęć w językach obcych. Zadania te, ujęte w wydziałowej strategii rozwoju, nadal oczekują na realizację.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest spójna z badaniami naukowymi w dziedzinie nauk teologicznych, które znajdują odzwierciedlenie w licznych publikacjach krajowych, międzynarodowych, a także na konferencjach naukowych o zasięgu

międzynarodowym i krajowym, organizowanych i współorganizowanych przez Wydział Teologiczny. Do badań włączani są studenci, nie tylko na etapie pisania prac magisterskich, ale także poprzez naukowe wyjazdy zagraniczne do Niemiec i Włoch.

Mocną stroną koncepcji kształcenia jest uwzględnienie w jej realizacji wszechstronnego, praktycznego przygotowania studentów do zawodu nauczyciela i pracy w duszpasterstwie. Słabą stroną jest brak matrycy efektów kształcenia, która określałaby relację między efektami kształcenia zdefiniowanymi dla programu kształcenia (efekty kierunkowe) a efektami zdefiniowanymi dla poszczególnych przedmiotów (efekty przedmiotowe); w sylabusach przedmiotowych nie definiuje się efektów przedmiotowych.

Dobre praktyki

Tworzenie partnerskich relacji „mistrz – uczeń” między pracownikami naukowo-dydaktycznymi a studentami.

Włączanie studentów do badań naukowych poprzez zagraniczne wyjazdy naukowe.

Zalecenia

Zdefiniowanie efektów przedmiotowych w sylabusach przedmiotowych i wykazanie ich korelacji z efektami kierunkowymi. Na tej podstawie należy poprawić matrycę efektów kształcenia. Analiza matrycy powinna dać przesłanki do modyfikacji efektów kształcenia dla programu ocenianego kierunku.

Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela należy przygotowywać studentów do projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli oraz podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Treści programowe zawarte w sylabusach są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia oraz niemalże z wszystkimi efektami wynikającymi ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą badania naukowe, które uwzględniają aktualny stan wiedzy teologicznej i korzystają z nich w procesie dydaktycznym. Treści realizowane na poszczególnych zajęciach oraz wykaz literatury w sylabusach są tak dobierane, aby w kształceniu studentów uwzględnić zawsze bieżący stan wiedzy i współczesną metodologię w dziedzinie nauk teologicznych, a także aktualne rozstrzygnięcia Urzędu Nauczycielskiego Kościoła katolickiego. Dobór treści programowych jest zgodny z efektami kierunkowymi, a stosowane metody, czas przewidziany na realizację poszczególnych przedmiotów w ramach modułów obowiązkowych i modułów fakultatywnych oraz formy zajęć dydaktycznych, które zakładają pracę z nauczycielem akademickim oraz samodzielną pracę studentów, dają możliwość osiągnięcia tych efektów. Nad aktualizacją treści

programowych czuwa Rada Programowa kierunku teologia. Wykładowcy przygotowują sylabusy, które są konsultowane w poszczególnych katedrach. Studenci są zapoznawani z efektami kształcenia na początku każdego semestru.

Opis treści programowych zawierają sylabusy, które może pobrać każdy student po zalogowaniu się na platformę USOS. Oprócz efektów kształcenia osoby studiujące mogą znaleźć w sylabusie: opis przedmiotu, literaturę oraz sposoby zaliczenia zajęć. Niektóre sylabusy zawierają zbyt dużo lektur. Czas trwania kształcenia na kierunku teologia wynosi: dla studentów świeckich 5 lat (10 semestrów), dla kandydatów do kapłaństwa 6 lat (12 semestrów). Czas trwania studiów umożliwia realizację wszystkich zakładanych kierunkowych efektów kształcenia oraz efektów związanych z przygotowaniem studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela. Czas przeznaczony na kształcenie kandydatów do kapłaństwa jest zgodny z konstytucją apostolską *Sapientia christiana* Jana Pawła II o uniwersytetach i wydziałach kościelnych. Grupą odbiorców są w większości klerycy Seminarium Duchownego Diecezji Opolskiej i Gliwickiej. Nieliczną grupę studentów stanowią osoby świeckie, które realizują specjalizację katechetyczną. Studenci świeccy mogą studiować według indywidualnych planów studiów i programów kształcenia (IPS) oraz według indywidualnej organizacji studiów (IOS). Jednak na wizytowanym kierunku osoby studiujące nie korzystają z powyższych możliwości.

Liczba godzin przewidzianych do realizacji treści programowych została określona za pomocą punktów ECTS, które są przyporządkowane do wszystkich modułów tworzących program studiów. Program studiów dla osób świeckich pozwala studentom uzyskać 300 punktów ECTS, co jest zgodne z ogólnymi zasadami systemu ECTS dla studiów 5-letnich jednolitych magisterskich. Program studiów dla kandydatów do kapłaństwa został rozszerzony o 60 punktów ECTS, które student może uzyskać na szóstym roku studiów (po 30 punktów w każdym semestrze), co jest zgodne z wymogami Kościoła katolickiego. Liczba punktów niezbędna do zaliczenia jednego roku studiów wynosi 60. Należy jednak zauważyć, iż w obecnej wersji programu dla roku I umieszczono zajęcia, które nie mają żadnego punktu ECTS. Punktacja ECTS zapisana w planie studiów nie odzwierciedla rzeczywistego czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, ponieważ w sylabusach nie ma opisu bilansu pracy studenta. W programie studiów wyodrębniono moduły podstawowe – wspólne dla wszystkich studentów oraz moduły przedmiotów do wyboru w zależności od specjalności. W każdym module wyszczególniono przedmioty, liczbę godzin, formy zaliczenia oraz punkty ECTS. Znaczna część zajęć realizowana jest w formie różnej od wykładu, co daje możliwość większej aktywizacji studentów i przyczynia się do lepszego osiągania efektów kształcenia. W planie studiów przewidziano różne formy pracy ze studentami, poza wykładami są to ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty, warsztaty, wykłady ogólnoakademickie, praktyki szkolne, praktyki zawodowe, które sprzyjają osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Liczba godzin przypisanych poszczególnym formom, liczebność grup w powiązaniu z formami zajęć, zakładanymi efektami kształcenia i profilem studiów jest poprawa i sprzyja osiągnięciu przez studentów efektów kształcenia. Harmonogram i organizacja procesu kształcenia jest przedstawiana studentom za pośrednictwem platformy USOS. Harmonogram zajęć zazwyczaj nie zawiera okienek. Wyjątkiem jest specjalność kapłańska, gdzie fakultety odbywają się w godzinach popołudniowych. SeminaRIA naukowe w znaczącym stopniu przygotowują i umożliwiają udział studentów w prowadzeniu badań z zakresu teologii, co znajduje odzwierciedlenie w pracach magisterskich i publikacjach naukowych studentów.

Wykładowcy stosują różne metody dydaktyczne np. wykład, dyskusję, analizę tekstu, prezentację multimedialną itp. Metody kształcenia są adekwatne do specyfiki studiowanego kierunku. Nauczyciele akademicy w ramach zajęć dydaktycznych podejmują ze studentami dyskusję, analizę materiałów filmowych oraz realizują pracę w grupach. Niektóre zajęcia o charakterze praktycznym odbywają się poza budynkiem wydziału, np. w sądzie, w zakładach

karnych, w szkołach. Stosowane metody nauczania nie zawsze jednak odpowiadają formie zajęć, np. na hospitowanych zajęciach określonych w planie studiów jako konwersatorium prowadzono wykład.

Stosowanie różnorodnych form i metod nauczania ma na celu motywowanie studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i wdrażanie do pracy badawczej. Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą badania naukowe uwzględniające aktualny stan wiedzy i wykorzystują je na swoich zajęciach, ma to odzwierciedlenie w sylabusach; potwierdzają to również wyniki hospitacji zajęć przeprowadzone przez Zespół Oceniający.

Praktyki szkolne dzielą się na: opiekuńczo-wychowawcze (rok I, semestr letni), ciągłe (rok III, wrzesień) i śródroczne (rok III – semestr letni, rok IV – semestr zimowy i letni, rok V – semestr zimowy i letni). Zapewnia to dobre i wszechstronne przygotowanie praktyczne studentów dzięki licznym praktykom w łącznym wymiarze godzin: *specjalność katechetyczno-pastoralna* = 270 godz., *specjalność kapłańska* = 480 godz. (w tym 210 godz. na roku VI). Praktyki śródroczne odbywają się na II semestrze I roku. Podczas 30 godzin praktyk opiekuńczo-wychowawczych studenci odbywają wizyty m.in. w świetlicach, domach dziecka, domach pomocy społecznej, więzieniach lub ośrodkach dla osób z niepełnosprawnościami. Kontakt z tak różnorodnymi grupami odbiorców przygotowuje szczególnie kleryków do posługi, jaką będą odbywać już jako kapłani. Podstawą zaliczenia praktyki śródrocznej jest przygotowanie i opis studium przypadku, który student zobowiązany jest przedstawić opiekunowi praktyk. Przedmioty przygotowujące do odbywania praktyk ułożone są w programie studiów w sposób chronologiczny. Na pierwszym roku osoby kształcące się uczestniczą w zajęciach z *Psychologii*, na I i II roku z *Pedagogiki*, a podczas III roku z *Dydaktyki i katechezy dzieci*. Studenci mają również zajęcia z prawa oświatowego i awansu, aby poznać stronę formalno-prawną pracy jako nauczyciel. Istnieje dobra współpraca w organizacji praktyk z podmiotami zewnętrznymi, przede wszystkim Kościołem katolickim i szkołami. Wymiar, zasady i formy odbywania praktyki ciągłej normuje *Instrukcja dotycząca ciągłej praktyki studenckiej na WTUO, specjalność kapłańska i katechetyczno-pastoralna*. Nie ma instrukcji praktyk opiekuńczo-wychowawczych oraz praktyk śródrocznych.

Praktyka ciągła dzieli się na czas poświęcony oglądaniu przez studenta lekcji prowadzonych przez katechetę oraz samodzielne prowadzenie zajęć w obecności nauczyciela religii – szkolnego opiekuna praktyki. Studenci odbywają praktyki na wszystkich etapach edukacji począwszy od przedszkoli aż po szkoły średnie i mają możliwość samodzielnego wyboru miejsca jej odbywania. Mogą ją realizować w swoim miejscu zamieszkania. Uczelnia dzięki dobrym, nieformalnym kontaktom ze szkołami może polecić studentowi placówkę, gdzie ten może realizować praktyki. Bardzo dobra współpraca Wydziału Teologicznego UO z Wydziałem Katechetycznym Kurii Biskupiej jako interesariuszem zewnętrznym oraz wizyty w szkołach wydziałowego opiekuna praktyk pozwalają na weryfikację miejsc, w których studenci odbywają praktyki.

Diakoni na ostatnim semestrze odbywają dodatkowo praktykę duszpasterską, podczas której kierowani są przez biskupa na parafię. Tam poznają praktyczną stronę posługi kapłańskiej, uczestniczą w spotkaniach wspólnot działających przy parafiach oraz w pełni angażują się w życie społeczności, do której zostali posłani. Również podczas praktyki seminaryjnej alumni zobowiązani są odbyć dwutygodniową posługę w ośrodku dla dzieci z niepełnosprawnościami. Ma to ukształtować ich wrażliwość na krzywdę drugiego człowieka oraz przełamać wewnętrzne bariery z jakimi spotykają się przyszli kapłani.

Program praktyk jest spójny z dodatkowymi efektami kształcenia związanymi z uprawnieniem do wykonywania zawodu nauczyciela, które zamieszczono w opisie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku teologia. Liczba godzin praktyk i przypisana im punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w standardach kształcenia przygotowującego do

wykonywania zawodu nauczyciela. Harmonogram zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania.

2.2.

Sprawdzanie i ocenianie zakładanych efektów kształcenia odbywa się na podstawie zaliczeń na ocenę, egzaminów, zaliczeń bez oceny (dotyczy warsztatów w module zajęć fakultatywnych). W odniesieniu do ćwiczeń sprawdzanie efektów realizowane jest często na bieżąco poprzez ocenę przygotowania do zajęć i aktywności studentów na zajęciach. Sprawdzanie odbywa się także poprzez odpowiedzi ustne, sprawdziany pisemne, kolokwia oraz prace pisemne. Efekty kształcenia osiągnęte podczas wykładów są weryfikowane w formie egzaminów ustnych i pisemnych. Niektóre części zajęć zaliczane są przez studentów za pomocą metod projektowych. Oceny pojawiają się na platformie USOS lub są przekazywane bezpośrednio przez prowadzących zajęcia. Prace etapowe są zasadniczo oceniane w sposób odpowiedni, jednak zdarza się, że opis kryteriów oceniania zawarty w uwagach umieszczanych na przedstawionych pracach jest zbyt ogólny.

W system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, dzięki praktykom studenckim w szkołach i w innych instytucjach (np. praktyki kancelaryjne), zostali włączeni interesariusze zewnętrzni. Praktyki studentów w szkołach są dobrze dokumentowane oraz archiwizowane na Wydziale Teologicznym i w Wydziale Katechetycznym. Dokumentacja przechowywana jest w formie teczek, segregatorów i zawiera zeszyty praktyk, konspekty samodzielnie poprowadzonych przez studentów lekcji, sprawozdania z oglądanych przez praktykantów zajęć oraz opinie szkolnych opiekunów praktyk. Za archiwizację dokumentacji odpowiada wydziałowy opiekun praktyk, którym jest osoba posiadająca habilitację z zakresu katechetyki, będąca jednocześnie dyrektorem Wydziału Katechetycznego Kurii Biskupiej oraz diecezjalnym wizytatorem katechetycznym. Zadaniem wydziałowego opiekuna praktyk jest weryfikacja, na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji zawierającej m.in. opinię szkolnego opiekuna praktyk, efektów kształcenia osiągniętych w czasie praktyki.

Osoby studiujące muszą uzyskać zgodę dyrekcji szkoły na możliwość odbywania praktyk oraz zgodę od nauczycieli, którzy będą pełnili rolę ich opiekunów. Po uzyskaniu formalnego pozwolenia studenci przedstawiają wypełnioną dokumentację w Zakładzie Praktyk Uniwersytetu Opolskiego. W trakcie odbywania praktyk studenci prowadzą zeszyty praktyk, w których przygotowują konspekty do prowadzenia zajęć.

Studenci zaliczają praktyki na podstawie przedłożenia wypełnionych konspektami zeszytów praktyk. Opiekun praktyk z ramienia uczelni poprzez przegląd zeszytu oraz rozmowę ze studentem dokonuje zaliczenia praktyk. Istotnym elementem weryfikacji efektów kształcenia jest pisemna opinia nauczyciela religii – bezpośredniego opiekuna studenta w szkole. W miarę możliwości wydziałowy opiekun praktyk hospituje studentów w czasie praktyk ciągłych. W jego obecności studenci prowadzą także lekcje podczas praktyk śródrocznych. Na tej podstawie wydziałowy opiekun praktyk ocenia praktykę szkolną i weryfikuje stopień osiągnięcia efektów kształcenia.

Weryfikowanie efektów kształcenia odbywa się także podczas obrony pracy magisterskiej; z dokumentacji przeglądanej w czasie wizytacji (protokoły egzaminów dyplomowych) wynika, iż w czasie egzaminu student odpowiada na trzy pytania dotyczące tez kierunkowych i tez specjalnościowych. Przeglądane podczas wizyty ZO prace magisterskie pozwalają na stwierdzenie, że zasadniczo są przygotowywane według odpowiedniej metodologii i właściwie oceniane. Za pośrednictwem platformy internetowej przedstawiany jest studentom harmonogram sesji egzaminacyjnej. Osoby kształcące się mogą dokonać w niej zmian lub modyfikacji poprzez starostę roku, który jest w stałym kontakcie z prowadzącymi zajęcia. Studenci są również w kontakcie mailowym z prowadzącymi zajęcia.

2.3.

Warunkiem podjęcia studiów na kierunku teologia jest pozytywny wynik postępowania kwalifikacyjnego, którego zasadniczym elementem jest konkurs świadectw maturalnych. Postępowanie kwalifikacyjne, przeprowadzane przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną, obejmuje dwie tury zgodnie z zaleceniami Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej. Zasady i terminy rekrutacji są zgodne z przepisami Uniwersytetu Opolskiego i publikowane na stronie internetowej UO (na stronie www WT jest przekierowanie do www UO). Zasady rekrutacji są przejrzyste i zapewniają właściwy dobór studentów na studia teologiczne, nie zawierają przepisów dyskryminujących jakkolwiek grupę kandydatów, są oparte na zasadzie równych szans w podjęciu nauki na jednolitych studiach magisterskich. Ze względu na małą liczbę kandydatów nie wprowadzono progów punktów; planuje się je wprowadzić w rekrutacji od 2019, zgodnie z planowanymi zmianami rekrutacji na UO. Władze wydziału obecne na spotkaniu z ZO PKA podkreśliły, że brak ustalonych progów punktowych wynika z niżu demograficznego oraz spadku zainteresowania kierunkiem *teologia*. Rekrutacja kleryków odbywa się na odrębnych zasadach we współpracy z seminarium duchownym znajdującym się na terenie Wydziału Teologii Uniwersytetu Opolskiego. Jednostka nie prowadzi formalnej oceny procesu rekrutacji przez studentów.

Zaliczenie semestru następuje po zaliczeniu przez studenta wszystkich obowiązkowych zajęć określonych w planie studiów; warunkiem zaliczenia każdego roku jest uzyskanie 60 punktów ECST (30 ECTS/semestr).

Zasady dyplomowania na ocenianym kierunku określa *Regulamin Studiów UO* z dnia 26.02.2015 r., jest on umieszczony na stronie internetowej Uniwersytetu Opolskiego (na stronie www WT jest przekierowanie do www UO). Osoby kształcące się piszą prace magisterskie pod opieką promotorów, którzy posiadają tytuł naukowy profesora lub stopień doktora habilitowanego. Studenci mają możliwość samodzielnego dokonania wyboru promotora. Jednak w sytuacji dużej ilości chętnych przypadającej na jednego nauczyciela akademickiego, decyzję o liście magistrantów podejmuje promotor. Przy ustalaniu wyboru tematu pracy dyplomowej brane są pod uwagę zainteresowania studenta. Warunkiem dopuszczenia do ustnego egzaminu magisterskiego jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu studiów, uzyskanie 300 punktów ECTS i pozytywnej oceny pracy dyplomowej.

Student może ubiegać się o zaliczenie efektów kształcenia, przenosząc się z innej uczelni. Przedstawia wtedy odpowiednią dokumentację oraz sylabusy z jednostki, z której następuje przeniesienie. Osoba studiująca w innej uczelni może przenieść się na ten sam lub pokrewny kierunek tylko za zgodą dziekana. To dziekan podejmuje decyzję o roku i semestrze, na którym osoba przeniesiona będzie kontynuowała proces kształcenia. Na Wydziale Teologicznym nie ma formalnie przyjętych i opublikowanych zasad uznawania efektów i kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Plan i program studiów został dobrze opracowany, przypisanie jednak punktów ECST do poszczególnych przedmiotów nie odzwierciedla rzeczywistego czasu niezbędnego do osiągnięcia zaplanowanych efektów kształcenia; we wszystkich sylabusach brakuje opisu bilansu pracy studenta. W wielu sylabusach jako literaturę obowiązkową podano długą listę publikacji, przy niskiej punktacji ECTS dla danego przedmiotu, co wskazuje na brak korelacji między punktami ECTS a rzeczywistym nakładem pracy studenta. Ponadto sylabusy przedmiotowe nie zawierają informacji o metodach dydaktycznych stosowanych na zajęciach. Mocną stroną jest bardzo dobra współpraca z Wydziałem Katechetycznym, która daje możliwość obserwowania - poprzez hospitacje w szkołach - losów absolwentów na rynku pracy

i weryfikowania ich kompetencji zawodowych zdobytych podczas studiów. Monitoringiem losów absolwentów Wydziału Teologicznego zajmuje się również Akademickie Centrum Karier Uniwersytetu Opolskiego. Słabą stroną jest nieprecyzyjny opis sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia znajdujący się w sylabusach. Opis kryteriów oceniania jest zbyt ogólny, a przez to nie zapewnia porównywalności wyników sprawdzania; potwierdza to także kontrola prac etapowych (np. test sprawdzający z języka łacińskiego).

Proces weryfikacji przebiega w sposób rzetelny i przejrzysty. Studenci są informowani o sposobach zaliczania i weryfikacji wiedzy podczas zajęć. Na platformie USOS każdy może znaleźć swój plan zajęć oraz może dokonać sprawdzenia ocen uzyskanych podczas zaliczeń. Program studiów przewiduje dwa rodzaje praktyk: śródroczne, które odbywają się na II semestrze oraz ciągle realizowane po III roku studiów. Osoby studiujące otrzymują wsparcie od opiekuna praktyk ze strony uczelni, który jest pomocny na każdym etapie przebiegu praktyki. Zasady rekrutacji oraz zaliczania kolejnych etapów kształcenia są dla studentów jasne i zrozumiałe. Zasady zaliczania studiów i dyplomowania na ocenianym kierunku są zgodne z zasadami przyjętymi na Uniwersytecie Opolskim; ich realizacja nie budzi wątpliwości i jest dobrze dokumentowana.

Dobre praktyki

Stosowanie różnych praktycznych sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w czasie międzynarodowych szkół letnich, gdzie sprawdza się znajomość języków obcych i umiejętność prowadzenia dialogu ekumenicznego; w czasie wyjść do miasta, gdzie weryfikuje się znajomość historii Kościoła i jego zabytków; oraz podczas wyjazdów na wokandy w sądzie, gdzie sprawdza się znajomość prawa.

Zalecenia

Opisanie w sylabusach rodzaju metod dydaktycznych stosowanych na zajęciach i kryteriów oceniania prac etapowych, a także bilansu pracy studenta i zweryfikowanie pod tym względem sylabusów przedmiotowych, przede wszystkim w zakresie literatury przedmiotu. Literaturę należy podzielić na obowiązkową (czas, na jej przeczytanie należy uwzględnić w bilansie pracy studenta) i uzupełniającą (fakultatywną). Bilans pracy studenta musi być zgodny z punktacją ECTS.

Sformalizować i opublikować zasady uznawania efektów i kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów; zasady powinny być adekwatne do efektów kształcenia założonych dla kierunku Teologia”.

Opracowanie instrukcji praktyk opiekuńczo-wychowawczych oraz zasad odbywania praktyk śródrocznych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Polityka jakości realizowana w Uniwersytecie Opolskim została zdefiniowana w Strategii rozwoju Uczelni, wyznaczonej do realizacji na lata 2015-2020 na mocy Uchwały Senatu Nr

17/2015/2016 z dn. 26.01.2016 r. Ponadto założenia polityki jakości wraz z celami strategicznymi obejmującymi obszar doskonalenia jakości kształcenia przedstawia Strategia rozwoju Wydziału Teologicznego, którą przyjęto do realizacji na lata 2016-2020. Zgodnie z zawartym w powyższych dokumentach głównym celem strategii doskonalenia jakości kształcenia jest zapewnienie jakości kształcenia, które prowadzi do rozwoju kultury jakości w Uniwersytecie Opolskim.

Wsparciem dla prowadzenia polityki jakości jest wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który wdrożono w 1997 roku na mocy Uchwały Senatu Nr 14/96-99 z dn. 18.12.1997 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia. Wewnętrznym aktem prawnym regulującym aktualne funkcjonowanie w/w systemu jest Uchwała Senatu Nr 1/2016-2020 z dn. 29.09.2016 r. w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Księgi Jakości Kształcenia obowiązującej w Uniwersytecie Opolskim oraz Zarządzenie Rektora Nr 7/2014 z dn. 28.02.2014 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Procedury i procesy określone w ramach doskonalenia jakości kształcenia oraz funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały przejęte i wdrożone na poziomie Wydziału Teologicznego.

Wpływ interesariuszy wewnętrznych, którymi są studenci i kadra akademicka na kształtowanie i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności ich udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia odbywa się poprzez uczestnictwo w obradach Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, w ramach którego działa Wydziałowa Komisja ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, Rady Wydziału Teologicznego, Senackiej Komisji ds. Kształcenia i Senatu Uczelni, które działają na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Ponadto na Wydziale Teologicznym działa Rada Programowa kierunku *teologia*, w której pracach uczestniczą przedstawiciele studentów i nauczyciele akademicy zaangażowani m.in. do opiniowania programów kształcenia.

Płaszczyzną do wymiany informacji jest także Rada Seminaryjna, do której z urzędu wchodzi Dziekan Wydziału i jeden z Prodziekanów, jako osoby odpowiedzialne za formację przyszłych kapłanów i duszpasterzy.

Strategiczne cele jakościowe zdefiniowane w Strategii rozwoju Uczelni wskazują, iż polityka jakości ukierunkowana została na obszary, takie jak: zapewnienie najwyższej jakości kształcenia, wzmacnianie pozycji naukowej Uniwersytetu, efektywna współpraca z otoczeniem oraz efektywne zarządzanie Uniwersytetem.

W związku z pierwszym priorytetowym celem strategicznym doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim zapewnienie studentom wykształcenia na najwyższym poziomie odbywa się poprzez przekazywanie wiedzy oraz zdobycie umiejętności i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy. Zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie postrzegane jest jako wyposażenie absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, jak również przygotowanie do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań rynku pracy, ale także prezentowanie wysokich standardów etycznych oraz silne poczucie zaangażowania społecznego w działalność zawodową.

Dążąc do osiągnięcia najwyższego celu wyznaczonego zgodnie z misją i wizją Uczelni określono następujące kierunki polityki jakości kształcenia, którymi są: realizowanie procesu kształcenia zgodnego z Krajowymi i Europejskimi Ramami Kwalifikacji; przekazywanie studiującym wiedzy opartej na aktualnym stanie nauki oraz najnowszych kierunkach jej rozwoju, w dziedzinach i dyscyplinach badań prowadzonych przez Uczelnię; stałe doskonalenie oferty edukacyjnej, dostosowanej do oczekiwań studentów oraz aktualnych tendencji na rynku pracy; stałe doskonalenie stosowanych metod dydaktycznych w celu poprawy efektów kształcenia; kształcenie i promowanie kadr naukowych; angażowanie

przedstawiciele studentów do współuczestniczenia w doskonaleniu procesów kształcenia i obsługi administracyjnej; budowanie i szerzenie kultury jakości wśród studentów i pracowników uczelni; budowanie systemu gromadzenia i analizowania informacji pozyskiwanych od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych; rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie badań naukowych oraz wyjazdów studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych do uczelni zagranicznych.

Realizacja kierunków polityki jakości kształcenia prowadzi do rozwoju intelektualnego, naukowego i osobowego studentów, doktorantów i kadry akademickiej, do wzmocnienia potencjału i konkurencyjności Uniwersytetu Opolskiego oraz kreowania kultury jakości. Realizację polityki jakości kształcenia nadzoruje Rektor Uniwersytetu Opolskiego, a za jej realizację i doskonalenie odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Senacka Komisja ds. Kształcenia. Ponadto wszyscy członkowie społeczności uniwersyteckiej: władze uczelni, pracownicy naukowo-dydaktyczni, pracownicy administracji, studenci, doktoranci zobligowani są do realizacji zadań wynikających z celów i procedur przyjętych w Uczelnianym Systemie Doskonalenia Jakości Kształcenia, nazywanym dalej w raporcie zamiennie wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia.

Podobnie Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego wyznaczył w ramach prowadzonej polityki jakości najwyższe cele, które wymienił w Strategii rozwoju przyjętej do realizacji na lata 2016-2020, są to: poprawa pozycji naukowej Wydziału Teologicznego w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków badawczych; poprawa pozycji Wydziału Teologicznego w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków kształcenia; zwiększenie zdolności pracowników Wydziału Teologicznego do współdziałania w środowisku międzynarodowym; przekształcenie systemu zarządzania Wydziału Teologicznego w system zorientowany na cele i rezultaty.

Ze strategii rozwoju Wydziału Teologicznego wynika, że założone cele strategiczne zdefiniowane w ramach polityki jakości kształcenia są tożsame z określonymi na poziomie Uczelni, a mianowicie wymienia się zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie, tak aby absolwenci Wydziału Teologicznego posiadali wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na najwyższym poziomie, byli przygotowani do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań rynku pracy, prezentowali wysokie standardy etyczne oraz silne poczucie zaangażowania społecznego w działalności zawodowej. W strategii rozwoju Wydział Teologiczny dokonał poszerzenia działań umożliwiających realizację powyższych celów, wśród których poza zadeklarowanymi na poziomie Uniwersytetu wymienił dobre przygotowanie absolwentów do misji ewangelizacyjnej Kościoła oraz do pracy w duszpasterstwie i katechezie oraz gromadzenie i analizowanie informacji pozyskiwanych od interesariuszy kościelnych i świeckich.

Uniwersytet Opolski określił dla rad wydziałów, w tym Rady Wydziału Teologicznego wytyczne dotyczące zasad tworzenia, zatwierdzania i doskonalenia programów nauczania, które przyjmowane są stosowną uchwałą Senatu. Aktualne wytyczne dla programów kształcenia projektowanych zgodnie z wymaganiami Polskiej Ramy Kwalifikacji zawiera Uchwała Senatu Nr 6/2016-2020 z dn. 27.10.2016 r. Ponadto regulacje w powyższym zakresie zawiera uczelniany system zapewnienia jakości kształcenia, a w jego ramach *Procedura tworzenia i modyfikowania kierunków studiów i specjalności*.

Program i efekty kształcenia realizowane na kierunku *teologia* w ramach profilu ogólnoakademickiego zostały opracowane w oparciu o KRK, przyjęte i zatwierdzone przez Senat Uczelni na mocy Uchwały Senatu Nr 161/2008/2012 z dn. 24.05.2012 r. Z kolei w 2017 r. nastąpiło dostosowanie efektów kształcenia do Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Z uwagi na specyfikę kierunku program kształcenia kierunku *teologia* uwzględnia przepisy kościelne, których podstawą jest Konstytucja apostolska papieża Franciszka *Veritatis gaudium*. Istotny wpływ na tworzenie i modyfikacje programów kształcenia ma Konferencja Episkopatu Polski w *Ratio studiorum*.

W związku z powyższymi regulacjami od roku akademickiego 2016/2017 ujednolicono system punktów ECTS dla specjalności *kapłańskiej i katechetyczno-pastoralnej*, celem umiędzynarodowienia procesu kształcenia wprowadzono kursy w języku nowożytnym *Historia sztuki, Komunikacja społeczna* w semestrach 9 i 10 w łącznym wymiarze 30 godzin i 2 punktów ECTS; modułowi *wychowanie fizyczne* nie przypisuje się e punktów ECTS, które przypisano kursom w *języku nowożytnym*. Ponadto zdecydowano, że druga praktyka ciągła po semestrze 8 specjalności *katechetyczno-pastoralnej* będzie realizowana w ciągu całego roku akademickiego w jednym dniu tygodnia, uporządkowaniu podlegały także *praktyki śródroczne dla lekcji religii i etyki* od III do V roku, zmieniono nazwy niektórych przedmiotów, przedmiot *Metodyka katechezy i etyki* przeniesiono na II rok z III; z kolei na IV rok z III przedmiot *Homiletyka formalna*, na VI rok z V *Duszpasterstwo liturgiczne mniejszości*. Zgodnie z nowym *Ratio studiorum* wprowadzono przedmiot *Prawo cywilne dotyczące zarządzenia dobrami materialnymi* oraz *Teologię wiary*.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż kierunek *teologia* posiada wieloletnią tradycję, gdyż został uruchomiony w Uniwersytecie Opolskim w 1994 roku od momentu utworzenia Wydziału Teologicznego, natomiast przebudowa programu w 2012 roku w oparciu o efekty kształcenia była jedną z największych zmian, które wymusiły zmieniające się przepisy prawa. Kolejne lata realizacji programów kształcenia na kierunku *teologia* pokazały, że dokonywane zmiany miały charakter korekt i wynikały z bieżącego monitorowania programów, jak również były wprowadzane pod wpływem opinii i konsultacji z poszczególnymi grupami interesariuszy. Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, że poza zmieniającymi się przepisami prawa istotny wpływ na ewaluację programu kształcenia mają najnowsze osiągnięcia w dziedzinie, z której wizytowany kierunek się wywodzi, jak również wyniki badań naukowych prowadzonych w jednostce, które przyczyniają się do bieżącej aktualizacji treści kształcenia omawianych podczas zajęć.

W celu doskonalenia programu kształcenia realizowanego na kierunku *teologia* Wydział Teologiczny dokonuje pomiaru i oceny realizacji efektów kształcenia, w których uczestniczy Rada Programowa kierunku *teologia*, Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Rada Wydziału, jako gremia zapewniające interesariuszom wewnętrznym realny wpływ na program kształcenia.

Ocena realizacji efektów kształcenia na kierunku uwzględnia wszystkie czynniki mogące mieć wpływ na stopień osiągania efektów kształcenia, bądź ich realizacji, dlatego też są nią objęte wszystkie rodzaje zajęć i każdy etap kształcenia łącznie z procesem dyplomowania. Jak ustalono podczas wizytacji, przeprowadzana ocena nie obejmuje analizy dokumentacji potwierdzającej etapowe i końcowe osiąganie zakładanych efektów kształcenia, a w szczególności opiera się na wynikach uzyskiwanych przez studentów.

W związku z powyższym analiza rozkładu ocen uzyskiwanych przez studentów jest głównym miernikiem pomiaru realizacji efektów kształcenia, która dotychczas przyczyniła się do przeprowadzenia przez władze dziekańskie kilku rozmów wyjaśniających z prowadzącymi zajęcia. Na ogół wystawione oceny uznawano za różnorodne, choć sporadycznie identyfikowano przedmioty, z których studenci uzyskiwali oceny dobre i bardzo dobre. Jak ustalono, były to zajęcia konwersatoryjne, w przypadku których studenci przygotowywali prezentacje, bądź referaty.

W odniesieniu do procesu dyplomowania wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zawiera mechanizmy służące podnoszeniu jego jakości, które w głównej mierze opierają się na wyeliminowaniu plagiatów poprzez stosowanie systemu antyplagiatowego oraz powierzanie funkcji promotora i recenzenta pracy odpowiedzialnym pracownikom samodzielnym, ewentualnie doktorom za zgodą Rady Wydziału.

Poza coroczną oceną realizacji efektów kształcenia Wydział Teologiczny prowadzi na bieżąco monitorowanie jakości kształcenia, w ramach którego przygląda się realizacji programu

nauczania, co stanowi jeden z głównych obszarów działania uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim.

Okresowe przeglądy programu kształcenia realizowanego na kierunku *teologia* mają charakter cykliczny i są przeprowadzane z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a uzyskiwane wyniki służą doskonaleniu programów. Przyjęte rozwiązania w systemie doskonalenia jakości kształcenia wskazują, iż czynności w omawianym zakresie podejmowane są przez nauczycieli akademickich prowadzących poszczególne przedmioty, a także władze dziekańskie i wspomniane już gremia działające na rzecz poprawy jakości kształcenia, którymi są Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Rada Programowa kierunku *teologia* oraz Rada Wydziału Teologicznego.

Monitorowanie realizacji programów kształcenia odbywa się na bieżąco, z kolei przegląd programu ma miejsce co najmniej raz w roku akademickim. Czynności podejmowane w ramach kompleksowego przeglądu programowego obejmują analizę programu pod względem jego zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, z zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów, oraz kwalifikacjami uprawniającymi do wykonywania zawodu nauczyciela, weryfikację sylabusów w zakresie treści, literatury przedmiotu, kryteriów zaliczania, systemu punktów ECTS, metod kształcenia z uwzględnieniem pracy ze studentami, wyników okresowej oceny nauczycieli akademickich, hospitacji zajęć, ocenę doboru metod weryfikacji efektów kształcenia, infrastruktury, a w szczególności bazy dydaktycznej, jej wyposażenia i zasobów bibliotecznych. Wpływ na doskonalenie programów kształcenia mają także opinie studentów pozyskane w trakcie badań ankietowych.

Z informacji przekazanych w toku wizytacji oraz udostępnionej dokumentacji wynika, iż stałe czuwanie nad realizacją programu kształcenia oraz przeglądy programowe przyczyniły się do podjęcia decyzji o publikowaniu wszystkich sylabusów za pomocą systemu USOS, poddawaniu wszystkich prac dyplomowych weryfikacji w systemie antyplagiatowym, którego zastosowanie odbywa się w ujęciu kompleksowym. Ponadto w wyniku przeglądów wprowadzono zmiany w planach studiów, polegające na przesunięciu fakultetu na I roku studiów z 1 semestru na semestr 2 oraz *Warsztatów z duchowości* z semestru 2 na semestr 1. Na wniosek osób kształcących dokonano zmiany w postaci rozdzielenia dwóch języków: greckiego i hebrajskiego, które odbywały się w jednym semestrze. Zmieniono także kategorię pięciu przedmiotów z kierunkowych na podstawowe, wśród których wymieniono: *Metafizykę*, *Filozofię Boga*, *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*, *Teologię fundamentalną* i *Teologię fundamentalną II* oraz *Metodologię teologii z elementami ogólnej metodologii nauk*.

Podczas wizytacji ZO PKA dokonał oceny programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że efekty kierunkowe nie zostały uszczegółowione efektami przedmiotowymi, natomiast ujednolicenia oraz uzupełnienia wymagają sylabusy, które nie zawierają bilansu nakładu pracy własnej studenta oszacowanego w punktach ECTS, a także metod dydaktycznych. Zalecana rewizja sylabusów powinna dotyczyć także wykazu zamieszczonej literatury. Zdaniem ZO PKA, wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wymaga koncentracji na ocenie sylabusów, gdyż dotychczas nie zdiagnozował wychwyconych w toku wizytacji niedociągnięć. ZO PKA uznaje, że w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Rada Programowa przeprowadza weryfikację kompleksowości sylabusów, co potwierdza protokół z jej posiedzenia w dn. 30.10.2018 r., na którym omówiła wyniki przeglądu sylabusów, stwierdzając, że nie wszystkie spełniają wymogi ogólnouniwersyteckie, brakuje w nich jednolitości i jasności, najwięcej zastrzeżeń budzi jednak brak jasno sprecyzowanych kryteriów oceniania, uaktualnienia wymagają także treści programowe oraz literatura przedmiotu.

Uniwersytet Opolski, w tym Wydział Teologiczny, zapewniają studentom jako interesariuszom wewnętrznym wpływ na program nauczania poprzez powszechnie stosowaną ankietyzację.

Badania ankietowe przeprowadzane są w Uczelni zgodnie z procedurą określoną w ramach uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia. Ewaluacja procesu dydaktycznego przeprowadzana jest co najmniej raz w semestrze z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza ankiety. Katalog pytań w ankiecie został skonstruowany tak, aby umożliwić pozyskanie opinii studentów na temat nauczyciela akademickiego oraz sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ankietowani wypowiadają się w ankiecie udzielając odpowiedzi na dwanaście pytań, takich jak: czy prowadzący dobrze przygotowuje i organizuje zajęcia; czy inspiruje studentów do samodzielnego myślenia; przekazuje wiadomości jasno i przekonująco; prowadzi zajęcia regularnie i punktualnie; realizuje wyraźnie określony cel zajęć; jest dostępny dla studentów w ramach konsultacji; prowadzi zajęcia interesująco; jest życzliwy i taktowny wobec studentów; ćwiczy systematyczność i wszechstronność myślenia; wiąże teoretyczne rozważania z praktyką; stawia studentom jednoznaczne wymagania; obiektywnie ocenia wkład pracy studenta. Ponadto wzór ankiety przewiduje także zamieszczenie przez studenta informacji, takich jak: rok studiów, średnia ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej, liczba opuszczonych zajęć, liczba nieodbytych zajęć przez prowadzącego oraz forma studiów. Zdaniem ZO PKA średnia ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej nie ma związku z przeprowadzaną oceną nauczyciela, a może stać się czynnikiem umożliwiającym identyfikację studenta, co w konsekwencji może wzbudzać niepokój o anonimowość wypełnionej ankiety i skutecznie zniechęcać studentów do uczestniczenia w kolejnych badaniach.

Warto zwrócić uwagę na pytanie otwarte zamieszczone w ankiecie jako wolne miejsce przeznaczone na swobodną wypowiedź, a w szczególności komentarze, uwagi i spostrzeżenia na temat prowadzonych zajęć lub prowadzącego. Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż studenci chętnie korzystają z powyższej możliwości i zamieszczają w tej części ankiety różnego rodzaju opinie.

Z przedstawionych podczas wizytacji wyników z badań przeprowadzonych wśród studentów wynika, że kadra prowadząca zajęcia na kierunku *teologia* oceniana jest bardzo dobrze, co potwierdza uzyskana przez pracowników średnia, która ukształtowała na poziomie 4,53 (sem. zimowy 2016/2017). Studenci najwyżej ocenili punktualność realizowanych zajęć oraz ich regularność, a także przygotowanie pracowników do zajęć i ich życzliwość względem ankietowanych. Ankiety wykazały, iż zdecydowana większość prowadzących zajęcia oceniała studentów zgodnie z ustalonymi wcześniej kryteriami, zapoznała studentów z programem zajęć podczas pierwszego spotkania oraz była dostępna podczas konsultacji. Bez zastrzeżeń ankietowani wyrazili się także w pozostałych pytaniach dotyczących postawy prowadzącego i sposobu prowadzenia zajęć, choć pytanie odnoszące się do prowadzenia zajęć w sposób interesujący studenci ocenili najniżej (4,08), nie była to jednak ocena, w przypadku której należałoby podjąć działania.

Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiedzenia się na temat realizacji programu nauczania i innych aspektów funkcjonowania Uczelni poprzez bezpośredni kontakt z nauczycielami akademickimi, władzami Wydziału, a także pracownikami administracji, jak również poprzez opiekuna roku, samorząd studencki i reprezentację w gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, np. Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału Teologicznego, Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, bądź Senacie Uczelni.

Efektym wymiany uwag i poglądów ze studentami było włączenie od roku akademickiego 2018/2019 do oferty kształcenia na kierunku *teologia* specjalności *Duchowość i kultura chrześcijańska*, jako wyjście naprzeciw oczekiwaniom osób, które wyraziły chęć studiowania teologii bez zamiaru uczenia w szkole. Niestety, jak już wspomniano, ze względu na niedostateczną ilość kandydatów (min. 15 osób), nie udało się tej specjalności uruchomić.

Na potrzeby studentów specjalności kapłańskiej organizowane są zajęcia dydaktyczne z zakresu języka niemieckiego w ramach Letniej Szkoły we Frankfurcie nad Menem. W ostatniej edycji, która odbyła się w dniach od 8 do 20 lipca 2018 r., uczestniczyło 15 studentów. Program obejmował udział w spotkaniach z przedstawicielami specjalistycznych duszpasterstw i organizacji społecznych frankfurckiej metropolii, jak również ze studentami Wyższej Szkoły Filozoficzno-Teologicznej w Sankt Georgen. Letnia Szkoła we Frankfurcie spełnia nie tylko cele edukacyjno-społeczne, ale również jest formą porozumienia polsko-niemieckiego.

Zdaniem ZO PKA, struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zapewnia interesariuszom wewnętrznym realny wpływ na program kształcenia oraz kwestie związane z oceną i doskonaleniem jakości kształcenia. Zwrot uwagi wymaga jednak fakt, iż do prac Rady Programowej kierunku *teologia* nie zaangażowano interesariuszy zewnętrznych, którzy zdaniem ZO PKA, mogliby zapewniać przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy, a w szczególności wnosić cenne uwagi przy doskonaleniu programu pod kątem jego dostosowania do potrzeb otoczenia. Z analizy dokumentacji z posiedzeń Rady Programowej kierunku *teologia* wynika, że programy kształcenia są stałym punktem obrad, podczas których także studenci formułują propozycje zmian do programu np. dotyczące przesunięcia między semestrami wybranych zajęć (protokół z dn. 21.05.2014 r.), które zaakceptowano, choć protokół nie zawiera nazw przedmiotów, których dotyczyły korekty.

W zakresie projektowania i doskonalenia programów nauczania Wydział Teologiczny prowadzi konsultacje z otoczeniem zewnętrznym reprezentującym rynek pracy, na którego potrzeby kształci absolwentów ocenianego kierunku. Podejmowane działania i inicjatywy mają charakter sformalizowany, jak również opierają się na osobistych kontaktach władz diekańskich i kadry. W toku wizytacji uzyskano informację, że dobór interesariuszy zewnętrznych uzależniony jest od specyfiki kierunku studiów, w związku z czym otoczenie zewnętrzne wybierane do konsultacji treści i programów nauczania jest różnicowane. W przypadku kierunku *teologia* są to podmioty zarówno kościelne, jak i świeckie, wśród których wymieniono: Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologii, Przywydziałowy Diecezjalny Ośrodek Formacyjny, Międzydiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu, Kolegia i Rady przy Kurii Diecezjalnej w Opolu, Kolegia i Rady przy Kurii Diecezjalnej w Gliwicach, Wydział Katechetyczny Kurii Diecezji Opolskiej, Wydział Katechetyczny Kurii Diecezji Gliwickiej, Kurator Oświaty w Opolu oraz Dyrektorzy szkół.

Z opinii uzyskanych od Dziekana Wydziału Teologicznego wynika, iż konsultacje z podmiotami zewnętrznymi przeprowadzane są w ramach wykładów otwartych, które odbywają się co najmniej raz w roku i dotyczą każdego kierunku i poziomu studiów. Ponadto konsultacje z danym podmiotem przeprowadzają dyrektorzy instytutów oraz Przewodniczący Rady Programowej kierunku.

Przykładem wpływu otoczenia zewnętrznego na kierunek *teologia* jest rezygnacja ze specjalności diakońskiej. Ponadto interesariusze zewnętrzni uczestniczyli w kształtowaniu sylwetki studenta ocenianego kierunku, a w szczególności Międzydiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu oraz duszpasterstwo akademickie „Resurrexit”.

Na uwagę ZO PKA zasługuje fakt, iż przy Uniwersytecie Opolskim działa Rada Gospodarcza, która pełni rolę konsultacyjno-doradczą dla władz Uniwersytetu w zakresie ogólnych kierunków działalności Uczelni, w tym proponowania nowych kierunków kształcenia i uruchamiania specjalności o szczególnym znaczeniu dla gospodarki Opolszczyzny, działalności badawczej uczelni w kontekście potrzeb regionu, promowania działań Uczelni w kraju i za granicą. Ponadto w zakresie kompetencji Rady Gospodarczej jest wyrażanie opinii w sprawach wiążących uczelnię z życiem i gospodarką kraju. Jednakże z uwagi na fakt, iż w pracach w/w organu uczestniczą przedstawiciele środowisk społecznych, gospodarczych, a także reprezentanci przedsiębiorstw usługowych i produkcyjnych, których zakres działalności

nie jest związany z kierunkiem *teologia*, dotychczas Rada Gospodarcza nie wypowiedziała się na temat realizowanej koncepcji i programu kształcenia.

Kolejną grupą interesariuszy zewnętrznych są absolwenci Wydziału Teologicznego, z którymi utrzymywane są stałe kontakty służące pozyskiwaniu informacji wykorzystywanych do doskonalenia programu kształcenia realizowanego na kierunku *teologia*, a w szczególności w zakresie jego dostosowania do potrzeb rynku pracy. Ponadto od wielu lat uczelnia prowadzi własny monitoring losów zawodowych absolwentów oraz śledzi zawartość ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych. Aktualnie system ELA zawiera jeden raport pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”, opracowany dla kierunku *teologia*, obejmujący badaniem przeprowadzonym w oparciu o dane z ZUS - 32 absolwentów stacjonarnych jednolitych studiów magisterskich, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów w 2016 roku. Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż udostępnione dane są zadowalające, choć mają ograniczoną przydatność dla doskonalenia programów kształcenia, dlatego też sprawdzonym rozwiązaniem służącym pozyskiwaniu informacji od absolwentów na temat programu kształcenia jest organizacja formalnych i nieformalnych spotkań z absolwentami, jak również poprzez Stowarzyszenie Absolwentów Uniwersytetu Opolskiego, podczas których odbywa się wymiana doświadczeń, jak również rozpoznawanie potrzeb i oczekiwań rynku, które dotychczas przyczyniły się do aktualizacji treści kształcenia oraz ukształtowania oferty specjalności realizowanych na kierunku.

Jak wspomniano w powyższej części raportu, uczelnia prowadzi własny monitoring losów zawodowych absolwentów, który służy pozyskaniu informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, a także opinii na temat przydatności wiedzy i umiejętności zdobytych w procesie kształcenia z punktu widzenia potrzeb wymaganych przez współczesny rynek pracy oraz dalszych planów edukacyjnych i zawodowych. Absolwent na zakończenie studiów wypełnia deklarację umożliwiającą jednostce kontakt z nim. Następnie badanie odbywa się w trzech etapach: w rok, trzy lata oraz pięć lat po ukończeniu studiów. Wyniki raportów przedstawiane są władzom wydziałów. Odsetek ankiet wypełnianych przez absolwentów *teologii* jest znikomy i nie można wyciągnąć żadnych wniosków. Jednostka chce wprowadzić zmiany, aby ulepszyć system badania losów zawodowych absolwentów. Dotychczasowe wyniki z badań przeprowadzonych wśród absolwentów potwierdziły znaczącą przydatność na rynku pracy uzyskanych efektów kształcenia, gdyż większość absolwentów kierunku *teologia* to księża pracujący w duszpasterstwie parafialnym lub specjalistycznym, są to np. kapelani szpitalni, duszpasterze młodzieży, pracownicy Caritas oraz katecheci. Z kolei osoby świeckie znajdują zatrudnienie w szkolnictwie jako nauczyciele przedmiotów, takich jak *Religia* lub *Etyka*, jak również w instytucjach kościelnych i świeckich, które stanowią placówki oświatowe, ośrodki pomocy społecznej oraz w sektorach życia społecznego i gospodarczego niemających związku z ich wykształceniem zawodowym np. w bankach, urzędach państwowych. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że przypadki osób bezrobotnych są sporadyczne, a odsetek absolwentów zatrudnionych w branżach niezwiązanych z ich wykształceniem jest bardzo niski. Warto zwrócić uwagę, że duża część absolwentów kierunku *teologia* podnosi swoje kwalifikacje zawodowe i podejmuje na Wydziale Teologicznym studia doktoranckie.

3.2.

Uczelniany system doskonalenia jakości kształcenia wdrożony w Uniwersytecie Opolskim, w tym na Wydziale Teologicznym, obejmuje zasoby informacyjne, gdyż jednym z głównych celów działania systemu jest opracowanie zasad gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat kształcenia z wykorzystaniem systemu USOS oraz stron internetowych Uczelni i Wydziału, jak również bieżące monitorowanie udostępnianych informacji. Na uwagę zasługuje fakt, iż za rozwiązanie systemowe przyjęto obowiązek publikowania wyników oceny

jakości kształcenia oraz dokumentowanie i raportowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, co odbywa się poprzez sporządzanie okresowych sprawozdań, a także omawianie na różnych szczeblach Uczelni i Wydziału tematyki związanej z jakością kształcenia, a w szczególności oceną funkcjonowania uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jego skutecznością, jak również wykorzystywanymi w ramach systemu narzędziami.

Zgodnie z ogólnouczelnianymi wytycznymi wszelkiego rodzaju źródła, które służą do upowszechniania informacji poszczególnym grupom interesariuszy podlegają bieżącemu monitorowaniu oraz corocznej ocenie, której na podstawie audytu oraz informacji z Wydziału dokonuje Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Pierwszy etap czynności realizowany jest na poziomie Wydziału i polega na sprawdzeniu przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji na temat kierunków studiów, programów nauczania, planów studiów wszystkim beneficjentom procesu kształcenia, w tym absolwentom i potencjalnym pracodawcom. Wyniki z powyższych działań przekazywane są na poziom uczelni oraz zamieszczane z sprawozdaniu z działalności uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Ze sprawozdania za rok akademicki 2016/2017 wynika, że Wydział Teologiczny zamieścił na swojej stronie niezbędne informacje związane z procesem i jakością kształcenia. Wśród opublikowanych dokumentów znalazły się: Strategia rozwoju Wydziału oraz doskonalenia jakości kształcenia, a także pakiet obowiązujących wewnętrznych aktów prawnych i rozwiązań systemowych. Na ogół stwierdzono, że wszystkim zainteresowanym grupom interesariuszy, a w szczególności kandydatom na studia, studentom i pracownikom uczelni zapewniony został stały dostęp do aktualnych informacji o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia. Wśród ogólnodostępnych informacji znalazły się: programy kształcenia, w tym efekty kształcenia oraz plany zajęć i informacje dla kandydatów, jak również karty przedmiotów. Strony internetowe zawierały uporządkowane informacje dla kandydatów, studentów, pracowników i absolwentów, zawierały dane na temat struktury uczelni, oferty kształcenia, zasad rekrutacji, odpłatności za studia, pomocy materialnej, w tym wsparcia oferowanego dla osób z niepełnosprawnością, programów mobilnościowych (Erasmus+), zasobów bibliotecznych, czy też wewnętrznych aktów prawnych. Za pomocą stron internetowych publikowana jest informacja na temat każdego z prowadzonych kierunków studiów, oferta specjalności, sylwetka absolwenta, informacje o terminach egzaminów, konsultacjach, zmianach w organizacji zajęć, prowadzonych badaniach naukowych, organizowanych konferencjach naukowych, a także o bieżących wydarzeniach i zakresie wsparcia oferowanego studentom w procesie kształcenia i osiągania zakładanych efektów kształcenia. W odpowiednich zakładkach zamieszczane są informacje związane z Akademickim Centrum Karier, Samorządem Studenckim, Kołami i organizacjami studenckimi. Poza głównymi źródłami informacji, które stanowią strony internetowe uczelni i wydziału do udostępniania danych wykorzystywano system USOS. Istotną rolę w powyższym zakresie pełnią także opiekunowie poszczególnych roczników oraz pracownicy administracji, którzy udostępniają informacje w formie bezpośredniego kontaktu i tradycyjnej obsługi dziekanatu. Sylabusy oraz informacje związane z kierunkiem *teologia* dostępne są na platformie internetowej USOS. Skrypty oraz materiały dotyczące wspierania procesu uczenia się osoby studiujące mogą znaleźć na platformie USOS lub uzyskać za pomocą kontaktu mailowego z prowadzącym. Aktualności rozmieszczone są również w gablotach znajdujących się w budynku wydziału, a także na profilu uczelni na portalu społecznościowym Facebook.

Z informacji uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż strony internetowe uczelni i wydziału stanowią główne źródło informacji dla studentów kierunku *teologia* w zakresie dydaktyki oraz podlegają regularnej aktualizacji. Poza danymi udostępnianymi w formie elektronicznej wszelkie informacje na temat programu nauczania i planu studiów są dostępne dla studentów

w dziekanacie oraz na tablicach ogłoszeń. W kwestii efektów i treści kształcenia, form i metod kształcenia oraz kryteriów weryfikacji efektów, literatury podstawowej i dodatkowej, a także innych wymagań, jakie należy spełnić, aby uzyskać zaliczenie z danego przedmiotu studenci są informowani przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć.

W wyniku oglądu przez ZO zawartości strony internetowej prowadzonej przez uczelnię i wydział stwierdzić należy, że właściwie udostępniane są informacje na temat koncepcji kształcenia, misji i strategii rozwoju uczelni. Na uwagę zasługują odpowiednie zakładki dedykowane dla pracowników, kandydatów i studentów oraz absolwentów, doktorantów, a także podstrony zawierające informacje o jednostkach działających w ramach struktury uczelni i wydziału.

Ponadto za pomocą w/w stron internetowych upowszechniane są dane o kierunku *teologia*, zasady rekrutacji, przedmioty podstawowe, kierunkowe i specjalnościowe. Strony internetowe informują także o oferowanych w ramach kierunku specjalnościach, sylwetce absolwenta oraz zasadach rekrutacji. Ponadto zidentyfikowano swobodny dostęp do sylabusów oraz zakładki poświęcone jakości kształcenia, jak również wewnętrzne akty prawne regulujące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz politykę jakości. Strony dedykowane jakości kształcenia zawierają dane na temat systemu, akty prawne, strukturę systemu, wykaz procedur uczelnianych, strategię doskonalenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Opolskim, sprawozdania i raporty (z lat akademickich 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016), a także polecane linki dotyczące jakości kształcenia np. publikacje - dobre praktyki w nauczaniu.

Zakładka *Jakość kształcenia* została utworzona także na stronie internetowej Wydziału Teologicznego, która zawiera: dokumenty i formularze obowiązujące w całej uczelni; decyzję o powołaniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia; procedury wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia; harmonogram hospitacji zajęć, Strategię Rozwoju Wydziału Teologicznego na lata 2016-2020, a także sprawozdania np. z realizacji założeń systemu oceny jakości kształcenia, z realizacji systemu z lat 2017-2018, z praktyk studenckich odbytych na kierunku *teologia* z lat 2015-2016; 2016-2017.

Dalszy przegląd zasobów informacyjnych zamieszczonych na stronach internetowych uczelni i wydziału wykazał, iż strony zawierają informacje o kadrze naukowo-dydaktycznej oraz jej działalności badawczej. Ponadto strona internetowa uczelni w zakładce badania zawiera dane na temat grantów, czasopism, konferencji oraz Wydawnictwa Uniwersytetu. Strona internetowa Wydziału Teologicznego prowadzona jest w języku polskim, natomiast strona uczelni prowadzona jest również w języku angielskim i rosyjskim.

Informacje o prowadzonej współpracy z otoczeniem zewnętrznym udostępniane są odpowiednio do potrzeb i są zamieszczane na stronie internetowej uczelni w zakładce *biznes*, na której zamieszczone są informacje o Inkubatorze Przedsiębiorczości, Radzie Gospodarczej oraz umowach i porozumieniach.

Strona internetowa uczelni zawiera tematykę związaną z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia, która omawiana jest w zakładce *badania - współpraca z zagranicą*, na której znajdują się: wykaz realizowanych porozumień o współpracy bezpośredniej zawartych przez UO z partnerami zagranicznymi; wykaz realizowanych porozumień o współpracy bezpośredniej zawartych przez jednostki UO; wykaz umów bilateralnych zawartych w ramach Programu Erasmus; informacje MNISzW - finansowanie współpracy naukowej z zagranicą realizowanej przez jednostki naukowe; projekty realizowane na UO w ramach Programu Jean Monnet; projekty realizowane przez UO w ramach POWT RCz-RP 2007-2013. Informacje w zakresie umiędzynarodowienia, a w szczególności programu Erasmus+ upowszechnia Biuro ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą za pomocą prowadzonej strony internetowej. W zakresie systemu wsparcia studenci mają udostępniane informacje za pomocą strony internetowej uczelni przez Dział Spraw Studentów, na której znajdują się zakładki takie jak:

aktualności, dla kandydatów, druki, stypendia (terminy składania wniosków, stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnością, stypendium Rektora dla najlepszych studentów, zapomoga), zarządzenia i decyzje, a także regulaminy i opłaty. Akty prawne związane ze wsparciem widnieją w biuletynie informacji publicznej uczelni.

Studenci są informowani o kwestiach związanych z monitorowaniem i oceną jakości kształcenia przez opiekuna roku, samorząd studencki, przedstawicieli działających w Wydziałowym Zespole ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału, bądź Radzie Programowej kierunku *teologia*.

Zawartość stron internetowych jest na bieżąco śledzona i aktualizowana. W zależności od potrzeb różnych grup interesariuszy strony są poszerzane o nowe informacje bądź zakładki, wprowadzane są także nowe rozwiązania informatyczne wspomagające proces kształcenia. Jednym z takich przykładów jest wdrożenie systemu USOS oraz uzupełnione w ostatnim czasie danych, takich jak: strategia rozwoju Wydziału Teologicznego, aktualizacja sylabusów, dostępność pracowników w czasie konsultacji.

W wyniku weryfikacji różnego rodzaju źródeł informacji, które wykorzystywane są w uczelni oraz na Wydziale Teologicznym do upowszechniania danych całej społeczności akademickiej stwierdzono, że publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów jest zapewniany właściwie. Powyższe stwierdzenie jest poparte także opiniami pracowników i studentów, którzy podczas spotkań z ZO PKA wyrazili ogólne zadowolenie z zakresu udostępnianych danych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uniwersytet Opolski określił dla rad wydziałów zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia. Ustalone wytyczne są stosowane na Wydziale Teologicznym przez pracowników oraz gremia działające w obszarze doskonalenia programów kształcenia. Oprócz strony internetowej studenci korzystają z platformy USOS, gdzie każdy z nich posiada spersonalizowane konto, na którym ma dostęp m.in. do ocen oraz całej historii przebiegu studiów. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego posiada również profil na portalu społecznościowym Facebook, gdzie zamieszczane są na bieżąco aktualności.

Mocną stroną Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim jest objęcie jego nadzorem programów nauczania, a w szczególności programów realizowanych na kierunku *teologia*, które podlegają stałemu monitorowaniu oraz cyklicznym przeglądom. Efekty monitorowania oraz weryfikacji i oceny programów prowadzą do ich doskonalenia, co jest czynione z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Wzmocnienia wymaga udział przedstawicieli rynku pracy, gdyż aktualnie ich wpływ na programy kształcenia nie jest wystarczająco zaakcentowany.

Istotne znaczenie dla poprawy jakości kształcenia mają wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia, która wspomaga i zapewnia doskonalenie programów kształcenia kierunku *teologia*. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w obszarze oceny i doskonalenia programu kształcenia oraz udziału w powyższych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych przejawia się w wyniku stosowania narzędzi umożliwiających interesariuszom ocenę i wpływ na realizowane programy kształcenia, a także dostęp do informacji.

Za mocną stroną systemu zapewnienia jakości kształcenia należy uznać jego czuwanie nad zapewnieniem dostępu do informacji jak największej grupie interesariuszy. Uczelnia oraz Wydział Teologiczny zapewniają publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji

procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów.

Uczelnia wykorzystuje wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, co czynione jest zgodnie z potrzebami poszczególnych grup odbiorców. Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, a także osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż w uczelni prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Objęcie nadzorem Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia procesu dyplomowania;

Z uwagi na zachowanie pełnej anonimowości badań ankietowych przeprowadzanych wśród studentów usunięcie z kwestionariusza ankiety pytania o średnią ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

W roku akademickim 2018/19 Wydział Teologiczny UO zatrudnia 39 wykwalifikowanych pracowników naukowo-dydaktycznych, z czego 36 osób reprezentuje nauki teologiczne, 3 osoby nauki humanistyczne, prawne i społeczne Ponadto na kierunku teologia 5 osób prowadzi zajęcia zlecone (psycholog, lektor języka łacińskiego, diecezjalny duszpasterz rodzin, dwóch emerytowanych pracowników naukowo-dydaktycznych). Należy dodać, że 3 pracowników przebywa na płatnych urloпах naukowych, dwóch na urloпах bezpłatnych. Większość kadry swoje wykształcenie specjalistyczne zdobyło w czasie studiów i pobytów zagranicznych. Struktura kwalifikacji kadry akademickiej z uwagi na posiadane stopnie i tytuły jest kompleksowa i komplementarna. 9 osób posiada tytuł naukowy, 15 uzyskało stopień doktora habilitowanego, natomiast 13 doktora oraz 2 posiadają tytuł zawodowy mgr.

Nauczyciele akademicy posiadają specjalistyczny dorobek naukowy w dziedzinie nauk teologicznych, na który składają się monografie oraz artykuły publikowane w punktowanych czasopismach o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Należy podkreślić, że w latach 2014-2018 wydali 53 monografie, zredagowali 43 prace zbiorowe, opublikowali 287 artykułów w czasopismach naukowych oraz byli autorami 274 rozdziałów w monografiach zbiorowych. Są pośród nich dydaktycy o dużym doświadczeniu praktycznym uzyskanym poza uczelnią: pracownicy kancelarii prawnych, fundacji i stowarzyszeń, konsultanci i doradcy metodyczni, autorzy programów i podręczników, ekspert PKA i koordynatorzy grantów naukowych, zarówno krajowych, jak i regionalnych. Wysokie kompetencje naukowe nauczycieli w dziedzinie nauk teologicznych, do których odnoszą się efekty kształcenia, stanowią gwarancję wysokiej jakości, konkurencyjnej i zróżnicowanej oferty dydaktycznej i zapewniają

możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia i realizacji programu studiów. Bardzo bogaty dorobek naukowy kadry dotyczy historii Kościoła, zwłaszcza regionu Śląska Opolskiego, liturgiki, teologii biblijnej, systematycznej, praktycznej oraz ekumenicznej. Innowacyjność w zakresie dydaktyki przejawia się między innymi w tworzeniu podręczników, w konstruowaniu własnych materiałów dydaktycznych (skryptów) oraz w wykorzystywaniu w dydaktyce doświadczenia zdobytego poza uczelnią. Hospitacje zajęć podczas wizytacji potwierdziły wysokie kompetencje dydaktyczne pracowników, ich duże zaangażowanie w przekazywanie wiedzy oraz interaktywny charakter zajęć aktywizujący studentów do udziału w dyskusjach, w rozwiązywaniu problemów i zachęcający ich do współpracy w grupie. Przekłada się to bezpośrednio na dobry kontakt z prowadzącym, zindywidualizowane podejście do studenta, możliwość aktywizowania grupy, czyli na czynniki określające jakość kształcenia.

4.2.

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku teologia jest bezpośrednio skorelowana z wykształceniem, dorobkiem i kompetencjami osób prowadzących zajęcia w poszczególnych subdyscyplinach teologicznych, a także w innych dyscyplinach wprost powiązanych z nauczaniem teologii. Samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą badania naukowe oraz seminaria magisterskie, które wybierają studenci teologii, osiągając dzięki temu określone kompetencje badawcze. Doświadczenie zawodowe zdobyte przez nich poza uczelnią i odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć jest cennym wkładem do lepszego rozwoju procesu kształcenia. Nauczyciele ci prowadzą zajęcia często o charakterze autorskim, zgodnie ze swoim dorobkiem naukowym i kompetencjami. Analiza przydziału zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich, biorąc pod uwagę ich kompetencje do prowadzenia tych zajęć, prowadzi do wniosku, że ich dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią są adekwatne do realizowanego programu i umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Dla przykładu, przedmioty wchodzące do modułu zajęć podstawowych i specjalnościowych prowadzone są przez osoby legitymujące się niezbędnym wykształceniem (pedagogika, psychologia, filozofia, dydaktyka, katechetyka) i posiadające w większości wypadków znaczne doświadczenie zawodowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w obsadzie zajęć.

4.3.

Polityka kadrowa WT UO jest ukierunkowana na jej wyraźny i trwały rozwój. Owocuje ona tym, że z jednej strony stanowi siłę sprawczą dla rozwoju naukowo-dydaktycznego, a z drugiej wymaga od pracowników rozpoznania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia tak, aby jednostka mogła zagwarantować studentom odpowiedni poziom kształcenia. Wspomniana powyżej liczba samodzielnych pracowników (24) oraz fakt uzyskania w ostatnich 5 latach przez trzech z pracowników jednostki tytułu profesora nauk teologicznych, przez jednego stopnia doktora habilitowanego nauk teologicznych oraz przez trzech stopnia doktora świadczy o tym, że jednostka poprzez odpowiednią ilość obciążeń dydaktycznych wspiera pracowników w procesie uzyskiwania stopni naukowych. Pracownicy mogą liczyć ponadto na wsparcie w zakresie rozwoju dydaktyczno-naukowego w formie finansowania publikacji: liczba monografii indywidualnych oraz wieloautorskich wydawanych przez jednostkę stanowi corocznie do 50% całości publikacji na UO oraz w zakresie udziału pracowników w konferencjach, sympozjach, kongresach i szkoleniach umożliwiających podniesienie ich kwalifikacji oraz wsparcia finansowego w przypadku zdobywania grantów badawczych. Pracownicy jednostki wykazują się też dużą inicjatywą w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych od osób prawnych, jak i prywatnych sponsorów. Wydział poprzez system poczty elektronicznej przekazuje pracownikom naukowo-dydaktycznym informacje na temat kursów,

szkoleń i konferencji służących zdobywaniu dodatkowych kompetencji naukowych i dydaktycznych. Uniwersytet Opolski służy rozwojowi pracowników, także Wydziału Teologicznego, poprzez organizację kursów języków obcych oraz specjalistycznych szkoleń. W 2017 r. podczas posiedzeń Rady Wydziału dla wykładowców zostały przeprowadzone szkolenia w zakresie pozyskiwania grantów badawczych oraz korzystania z internetowych baz danych.

Poziom merytoryczny kadry jest oceniany pozytywnie. Podczas zajęć panują relacje mistrz – uczeń. Wielu nauczycieli akademickich jest w szczególności dla alumnów wzorem do naśladowania w przyszłej posłudze kapłańskiej. Niektórzy księża prowadzący zajęcia są praktykami, co w opinii studentów jest bardzo wartościowe i pomaga w przygotowaniu się do praktyk zawodowych oraz do przyszłej pracy katechetycznej. Potwierdzają to oceny okresowe pracowników i ankiety studenckie. Ankiety studenckie przeprowadzane i ewaluowane są przez Centrum Edukacji Ustawicznej UO po każdym semestrze oraz omawiane na posiedzeniach RW także podczas indywidualnych rozmów pracowników z kolegium dziekańskim. Ponadto pracownicy podlegają regularnym hospitacjom (co dwa lata). Wyniki analizy hospitacji i wnioski przedstawiane są na zebraniach z pracownikami. Jednostka wykorzystuje wyniki oceny kadry dokonywanej przez studentów w procesie jej doskonalenia. Badanie można ocenić jako wieloaspektowe i kompleksowe. Opinie wyrażone w ankietach oraz wyniki hospitacji są brane pod uwagę przy ocenie okresowej nauczyciela akademickiego, przypadającej co 4 lata. Kadra jest zapoznana z dobrze funkcjonującym systemem motywacyjnym, który polega m. in. na corocznym przyznawaniu nagród rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. System zatrudnienia uczelni wyróżnia się możliwością awansu pracowników na wyższe stanowiska po osiągnięciu przez nich kolejnego stopnia lub tytułu naukowego oraz po spełnieniu kryteriów ustalonych przez władze uczelni. W ramach możliwości budżetowych rozpisywane są konkursy na zatrudnienie, aby ilość wykładowców była optymalna w stosunku do potrzeb naukowych i dydaktycznych jednostki. Należy podkreślić fakt, iż poziom merytoryczny kadry jest oceniany w zdecydowanej większości bardzo pozytywnie. W przypadku rzadkich ocen negatywnych dziekan podjął skutecznie działania dotyczące m. in. nieprzedłużenia okresu zatrudnienia. Ważnym aspektem kształcenia młodej kadry jest inicjatywa doktorantów oraz studentów organizowania cyklicznych konferencji (dwa razy w roku), na którą są zapraszani głównie doktoranci i studenci z różnych ośrodków naukowych w Polsce (średnio 250 uczestników i 30 prelegentów).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kadra WT UO odznacza się znaczącym dorobkiem naukowym (międzynarodowym i krajowym) oraz bogatym praktycznym doświadczeniem naukowo-zawodowym zdobytym poza uczelnią (m. in. studia i staże międzynarodowe). Polityka kadrowa przyczynia się do rozwoju kadry i skutecznie zachęca pracowników do twórczych działań i innowacyjności w zakresie dydaktyki. Jednostka udziela wsparcia finansowego działalności naukowej i dydaktycznej pracowników. Dobór osób, które prowadzą zajęcia jest merytorycznie uzasadniony i dokonywany z dbałością o jak najlepsze wykorzystanie potencjału dydaktycznego kadry oraz uwzględniający zarówno preferencje pracowników, które są wyrażane w czasie cyklicznych hospitacji i rozmów, jak i oczekiwania studentów wyrażane w cyklicznych ankietach. Nauczyciele akademicy w pełni realizują proces kształcenia i przygotowują studentów do posługi duszpasterskiej oraz katechetycznej. Pracownicy naukowci służą wsparciem, udostępniając skrypty oraz materiały wspierające proces kształcenia. Jest także zauważalna troska o rozwój młodej kadry (doktoranci). Kolegium dziekańskie rozwiązuje roztropnie wszelkie niedociągnięcia dydaktyczne ze strony pracowników.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

W ramach prac Zespołu Oceniającego dokonano analizy i oceny współpracy Wydziału Teologicznego z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dotyczącą kierunku *teologia*. Zidentyfikowano następujące obszary współpracy:

A. - Włączenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w Uczelniany System Doskonalenia Jakości Kształcenia (USDJK).

Wydział Teologii nie wypracował formy instytucjonalnego pełnego włączenia interesariuszy zewnętrznych w USDJK, w postaci stałej reprezentacji otoczenia w Radzie Wydziału Teologicznego lub powołania innego organu doradczego. Częściowo takie włączenie ma miejsce poprzez udział instytucji Kościoła rzymsko-katolickiego w tworzeniu programu i zapewnieniu jakości kształcenia.

Instytucje Kościoła rzymsko-katolickiego są reprezentowane przede wszystkim przez Biskupa Opolskiego, który pełni jednocześnie tytułarną funkcję Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologicznego, a ponadto jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w jednostce. Biskup występuje zatem jednocześnie w roli interesariusza zewnętrznego i wewnętrznego: reprezentuje głównego pracodawcę współpracującego z kierunkiem, czyli diecezję opolską, a jednocześnie występuje w imieniu władz wydziału i jego kadry naukowo-dydaktycznej.

Z uwagi na specyfikę kierunku można uznać, że instytucje Kościoła mają w ten sposób zapewniony odpowiedni wpływ na program kształcenia. Brak jest jednak analogicznego udziału interesariuszy świeckich, co tylko częściowo może być uzasadnione specyfiką kierunku i genezą powstania wydziału.

Należy zauważyć, że zdecydowaną większość studentów na kierunku stanowią alumni Wyższego Seminarium Duchownego, dla których kształcenie na wydziale jest integralnym elementem przygotowania do posługi kapłańskiej. Program kształcenia alumnów jest na poziomie seminarium konsultowany z Radą Seminaryjną, w której składzie zasiadają przedstawiciele wydziału, przedstawiciele kurii opolskiej oraz dyrektorzy szkół publicznych, w których prowadzone jest nauczanie religii i etyki. Część ustaleń podjętych przez Radę jest wdrażanych w różnej formie w zakresie kształcenia na kierunku *teologia*. Funkcjonowanie Rady Seminaryjnej należy zatem traktować jako pośredni mechanizm wpływu otoczenia społecznego, w tym interesariuszy świeckich na wizytowany kierunek.

B. - Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w ramach realizacji praktyk studenckich.

W specyfikę kierunku wpisany jest aspekt przygotowania studentów, zarówno przyszłych duchownych, jak i świeckich do pełnienia istotnych ról społecznych i zawodowych – jako nauczyciele (religii lub etyki), organizatorzy życia religijnego i społecznego czy osoby pełniące posługę w placówkach opieki medycznej i socjalnej, a także w jednostkach penitencjarnych. Z tego względu proces kształcenia praktycznego jest realizowany w ścisłej współpracy z interesariuszami, którzy reprezentują docelowe środowisko pracy absolwentów kierunku. W

trakcie wizytacji potwierdzono, że w ramach procesu kształcenia praktycznego od instytucji, w których odbywały się praktyki zbierane są informacje o ich przebiegu, o ocenie przygotowania studentów oraz o ewentualnych problemach. Informacje te są uzyskiwane w wyniku bezpośrednich kontaktów wydziałowych opiekunów praktyk z interesariuszami (w tym przede wszystkim ze szkołami i parafiami), a także na podstawie sprawozdań studentów i rozmów z nimi. Według ustaleń ZO uzyskanych na podstawie rozmowy z opiekunami praktyk, informacje zebrane w ramach nadzoru nad procesem praktyk służą zarówno do bieżącej modyfikacji i korygowania kształcenia praktycznego, jak i są wykorzystywane do wprowadzania zmian w programie innych modułów kształcenia.

C. - Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez osobiste kontakty kadry wydziału z interesariuszami zewnętrznymi.

W toku wizytacji potwierdzono, że współpraca poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych z instytucjami zewnętrznymi przyczynia się w istotny sposób do rozwoju kierunku w następujących aspektach:

a. Wzbogacenie zestawu treści programowych i form kształcenia np.: jeden z pracowników nauczający przedmiotów *Prawo kanoniczne* i *Prawo rodzinne* jest praktykiem prawa, a także działa w Fundacji Silesia Pro Europa – dzięki temu w ramach cyklu zajęć studenci kilkakrotnie są zabierani na rozprawy sądowe, analizują kazusy występujące w praktyce sądowej i administracyjnej;

b. Dzięki współpracy z Diecezjalnym Radiem DOXA studenci uzyskują możliwość zdobycia doświadczenia medialnego;

c. Z racji pełnienia posługi kapłańskiej w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Opolu przez księży-dydaktyków z Wydziału, klerycy mają zapewnioną możliwość odbywania części praktyki duszpasterskiej w tej placówce, co przyczynia się nie tylko do właściwego przygotowania do pełnienia przyszłej roli, ale także pozwala na kontakt z nowymi obszarami wiedzy i praktyki, takimi jak medycyna, bioetyka czy psychologia kontaktu z osobami chorymi;

d. Kierownik Katedry Teologii Dogmatycznej jest jednocześnie Rektorem Śląskiej Szkoły Ikonograficznej, dzięki czemu wszystkie przedmioty ikonopisarskie i związane z teologią ikony są co semestr opiniowane przez Senat tejże szkoły.

D. - Promocja kierunku *teologia* i włączanie się Wydziału w działania o szerszym kontekście społecznym:

- We współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Opolu od kilku lat jest realizowany cykl Wielkopostnych Wykładów Otwartych Wydziału Teologicznego – wykłady odbywają się na terenie biblioteki.

- Na Wydziale są prowadzone dodatkowe kursy w grupach zamkniętych adresowane do grona osób zainteresowanych pogłębieniem swojej wiedzy i umiejętności w zakresie teologii chrześcijańskiej, biblistyki, religioznawstwa, sztuki chrześcijańskiej, duchowości różnych religii.

- Zostało powołane Stowarzyszenie *Sinicum* im. Michała Boyma, działające przy Wydziale. Przedmiotem działalności organizacji jest pomoc Kościołowi w Chinach oraz szeroko pojęta wymiana kulturalna. W prace Stowarzyszenia zaangażowani są pracownicy naukowo-dydaktyczni i doktoranci Wydziału, a także duchowni i zakonnice z Polski i Chin oraz przedsiębiorcy z obu krajów. Efektem działalności zespołu zgromadzonego wokół *Sinicum* było m. in. opracowanie zbioru konspektów do lekcji religii dla dzieci w Chinach, uwzględniających specyfikę chińskiej religijności oraz uwarunkowania działania tamtejszego Kościoła. W przygotowanie konspektów było zaangażowanych kilkudziesięciu studentów wizytowanego kierunku. Działalność stowarzyszenia i zaangażowanie kadry i studentów wydziału w tym zakresie zasługuje na szczególne wyróżnienie.

- We współpracy z Muzeum Miejskim w Zabrze została zorganizowana ogólnopolska konferencja *Sacrum w przestrzeni miasta* (październik 2018 r.), nad którą wydział objął patronat naukowy.

Wykładowcy z wydziału angażują się indywidualnie w różne formy działalności poza uczelnią, a swoje doświadczenia wykorzystują potem w ramach prowadzenia zajęć na kierunku *teologia*. Należą do nich: działalność w Diecezjalnej Fundacji Ochrony Życia, która prowadzi m. in. Dom Matki i Dziecka oraz Ośrodek Adopcyjny i Opiekuńczy – problematyka społeczna będąca przedmiotem działalności Fundacji jest poruszana także na zajęciach ze studentami; działalność doradcza i opiniotwórcza w zakresie bioetyki, etyki biznesu i sportu, a także turystyki sakralnej i religijnej.

W ramach procesu monitoringu losów absolwentów (MLA) prowadzonego przez uczelniane Akademickie Biuro Karier (ABK) zbierane są dane dotyczące wizytowanego kierunku. Dane te mają jednak bardzo niską użyteczność, ponieważ zwrotność wysłanych ankiet jest bardzo niska, a próba respondentów jest całkowicie niereprezentatywna dla badanej populacji. Z tego względu proces MLA w obecnej postaci nie może być wykorzystywany jako pośrednie źródło opinii interesariuszy zewnętrznych na temat programu i procesu kształcenia.

ABK realizuje szereg działań we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, które w założeniu są adresowane do wszystkich studentów uczelni, także z Wydziału Teologicznego – np. szkolenia i warsztaty prowadzone przez praktyków, dotyczące komunikacji interpersonalnej, asertywności, rozwoju osobistego, emisji głosu i wystąpień publicznych. Oferta ta mogłaby stanowić bardzo dobre uzupełnienie programu kształcenia na kierunku *teologia*, ale studenci kierunku w ogóle z niej nie korzystają, gdyż wszystkie formy aktywności ABK są realizowane poza siedzibą wydziału. Tym samym oferta ABK jest niedostępna dla studentów *teologii* - ze względu na narzucony harmonogram zajęć, (a w wypadku alumnów Wyższego Seminarium Duchownego, czyli zdecydowanej większości, także dodatkowe wymogi regulaminu seminaryjnego).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana przez Wydział Teologiczny w wymiarze właściwym dla specyfiki kierunku oraz wymogów kształcenia na profilu ogólnoakademickim. Interesariusze zewnętrzni mają wpływ na program i jakość kształcenia na kierunku, ale dostrzegalna jest wyraźna asymetria tego wpływu – instytucje Kościoła rzymsko-katolickiego mają w tym zakresie zdecydowanie większy udział, niż interesariusze świeccy. Wprawdzie specyfika dyscypliny, jaką jest teologia, geneza powstania oraz struktura organizacyjna jednostki prowadzącej oceniany kierunek stanowią uzasadnienie dla takiego stanu rzeczy, jednakże należy zauważyć, że proces kształcenia na kierunku jest ukierunkowany nie tylko na specyficzne potrzeby struktur hierarchicznych Kościoła, ale także, a nawet przede wszystkim ogółu społeczeństwa, w tym licznych interesariuszy reprezentujących m. in. system szkolnictwa, służbę zdrowia i sektor pozarządowy. W ocenie ZO, współpraca z interesariuszami świeckimi powinna być zatem poszerzana i zorganizowana w usystematyzowany proces, aby zapewnić dalszy rozwój kierunku i odpowiednie przygotowanie absolwentów do podejmowania społecznie odpowiedzialnych ról zawodowych, szczególnie w zmieniających się uwarunkowaniach rozwojowych a także wsparcie działalności naukowej. Z konkluzji tej wynikają szczegółowe zalecenia, które zostały sformułowane w niniejszej ocenie. Wskazane słabości i wynikające z nich rekomendacje nie zaważyły na ostatecznej ocenie bieżącego stanu badanego kryterium.

Do mocnych strony Wydziału Teologicznego w zakresie kryterium 5 należą:

- silne wsparcie kierunku z instytucji Kościoła rzymsko-katolickiego;

- duże nastawienie procesu kształcenia w tym praktycznego na społeczny kontekst działalności przyszłych absolwentów. Traktowanie praktyk studenckich nie tylko jako elementu kształcenia, ale także jako sposobu budowania trwałych relacji z otoczeniem – zarówno na poziomie całego Wydziału, jak i na poziomie włączania studentów, absolwentów i kadry w życie społeczne;
- dobre relacje kadry z otoczeniem i zaangażowanie jej przedstawicieli w różnorodną aktywność religijną, społeczną i kulturalną poza uczelnią, co przyczynia się do wzbogacenia treści programowych i form kształcenia;
- wykorzystanie potencjału naukowo-dydaktycznego wydziału do realizacji działań edukacyjnych i kulturalnych, adresowanych do otoczenia społeczno-gospodarczego, co przyczynia się do popularyzacji kierunku oraz jednostki a także przybliżenia wiedzy naukowej szerszemu gronu odbiorców;
- wysoka wartość praktyk realizowanych w ramach projektów zespołowych realizowanych we współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Do zidentyfikowanych słabych stron należą:

- brak systemowych metod zbierania informacji o potrzebach otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym w szczególności opinii pracodawców świeckich) o programie kierunku i zawodowym rozwoju jego absolwentów, z wyjątkiem prowadzenia bezpośredniego dialogu przez kadre, a tym samym brak kompleksowej wiedzy czy potrzeby interesariuszy zewnętrznego kierunku są realizowane;
- brak wypracowanych form regularnej współpracy z przedsiębiorcami, pomimo że poszczególni przedstawiciele kadry mają doświadczenie w takiej współpracy;
- brak rozwiązań w zakresie usystematyzowanej i regularnej analizy oraz ewaluacji skuteczności działań podejmowanych we współpracy z interesariuszami;
- niewykorzystywanie szansy na doskonalenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jaką stanowi działalność ogólnouczelnianej jednostki jaką jest ABK.

Dobre praktyki

Działalność Stowarzyszenia *Sinicum* powołanego m. in. przez kadre Wydziału i zaangażowanie studentów kierunku w projekty tej organizacji

Zalecenia

Wprowadzenie rozwiązań w zakresie regularnego zbierania opinii od interesariuszy świeckich, w tym przedsiębiorców, w zakresie ich potrzeb i oczekiwań związanych z efektami oraz programem kształcenia na kierunku, przygotowaniem absolwentów, a także w zakresie możliwości rozwijania nowych form współpracy.

Wypracowanie metod systematycznego analizowania i ewaluowania skuteczności działań podejmowanych we współpracy z otoczeniem.

Wypracowanie skutecznych form współpracy z ABK w zakresie identyfikacji obszarów, w których projekty realizowane przez ABK mogą stanowić szansę dla studentów kierunku w zakresie zdobycia nowych umiejętności i kompetencji społecznych, przydatnych w działalności duszpasterskiej, katechetycznej, nauczycielskiej, ale także społeczno-kulturalnej.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Teologiczny stwarza studentom kierunku teologia standardowe warunki do nauki języków obcych. Zgodnie z Zarządzeniem nr 3/2016 Rektora UO z 2 lutego 2018 roku, studenci są zobowiązani do zdobycia certyfikatu B2. Jest to jednak niespójne z Rozporządzeniem

MNiSW z dnia 14 listopada 2018, przewidującego dla jednolitych studiów magisterskich osiągnięcie poziomu B2+. Naukę języka obcego i egzaminy zapewnia w ramach lektoratów i gwarantuje Studium Języków Obcych Uniwersytetu Opolskiego. Nie wszyscy studenci teologii znają język angielski, około połowa wybiera w ramach lektoratu jako język obcy język niemiecki. Z powodu małej liczby studentów, pomimo zróżnicowania poziomu znajomości języków obcych poszczególnych studentów, nie jest możliwe wprowadzenie nauczania w grupach językowych na poszczególnych poziomach. Zróżnicowanie językowe (język angielski i język niemiecki) w obrębie grup zajęciowych powoduje też problem braku spójnego programu kształcenia w języku obcym. Studenci mogą skorzystać z oferty wykładów prowadzonych w języku angielskim w ramach oferty ogólnouczelnianej przeznaczonej dla całego uniwersytetu, należą do nich przedmioty: *Historia sztuki* i *Komunikacja społeczna*. W ramach niektórych przedmiotów (*Teologia duchowości*) studenci są wprowadzani w angielskie, włoskie i niemieckie słownictwo teologiczne. Oprócz tego studenci mają zajęcia z języków biblijnych: greckiego, hebrajskiego oraz łacińskiego. To dla studentów przedstawia dodatkowe wyzwanie i powoduje, że nie korzystają z możliwości wyboru dodatkowego języka obcego. Zapewne ze względu na specyfikę regionu studenci kierunku teologia na specjalności kapłańskiej na czwartym roku zaliczają przedmiot *Duszpasterstwo w języku niemieckim*. Przedmiot ten ze względu na zróżnicowane poziomy językowe, czy nawet nieznaną języka niemieckiego niektórych studentów, nie może być w całości prowadzony w języku obcym, dlatego przybiera raczej charakter kursu językowego, którego celem jest zaznajomienie studentów z podstawami posługi duszpasterskiej w języku niemieckim. Prace dyplomową mogą studenci napisać w obcym języku.

Wydział Teologiczny prowadzi rozbudowaną współpracę z jednostkami zagranicznymi i stwarza odpowiednie warunki do procesu umiędzynarodowienia poprzez kontakty z partnerami zagranicznymi. Współpracę międzynarodową prowadzi szczególnie w formie wysyłania własnych pracowników na uniwersytety zagraniczne, przyjmowania wykładowców zagranicznych, wysyłania i przyjmowania studentów i bezpośrednich kontaktów z instytucjami partnerskimi za granicą przy organizacji wspólnych przedsięwzięć międzynarodowych.

W ramach programu Erasmus+ oraz CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies) nauczyciele akademicy kierunku teologia skorzystali z możliwości wynikających z umów pomiędzy partnerami zagranicznymi i wyjeżdżali do naukowych i akademickich instytucji zagranicznych w celu prowadzenia zajęć, doskonalenia umiejętności potrzebnych w pracy wymiany doświadczeń i poszerzenia wiedzy w dziedzinie własnego zainteresowania badawczego. W ramach programu Erasmus+ w latach 2014-2018 najbardziej ożywione kontakty prowadzono z uczelniami czeskimi, słowackimi i niemieckimi (Karlova univerzita Praha – Czechy; Teologická fakulta Trnavská univerzita v Trnave (wydział w Bratysławie) – Słowacja; Katholische-Theologische Fakultät, Julius-Maximilians-Universität Würzburg – Niemcy; Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik Regensburg – Niemcy). W ramach CEEPUS i innych programów międzynarodowych wykłady gościnne i staże zagraniczne w latach 2014-2018 odbyły się w Pécse (Węgry), Maynooth (Irlandia), Birmingham (Wielka Brytania), Cluj – Napoca (Rumunia), Colchester (Wielka Brytania), Ružomberok (Słowacja), Erfurt (Niemcy), Paderborn (Niemcy), Boston (Stany Zjednoczone), Würzburg (Niemcy), Bratislava (Słowacja), Kottayam (Indie), Linz (Austria), Olomouc (Czechy), South Bend (Stany Zjednoczone), Münster (Niemcy), Košice (Słowacja), Wiedeń (Austria), Craiova (Rumunia), Londyn (Wielka Brytania), Odessa (Ukraina), Oxford (Wielka Brytania), Paryż (Francja), Praga (Czechy) i Hawana (Kuba). Z materiałów dostarczonych przez wydział wynika, że wykłady gościnne i staże zagraniczne (nie wliczając udziału w konferencjach naukowych) realizowało w 2014 roku 6 pracowników Wydziału Teologii, w roku 2015 - 9 pracowników, w roku 2016 – 13 pracowników a w roku 2017 – 8 pracowników.

Długa jest lista gości zagranicznych przyjeżdżających na wydział Teologiczny w ramach staży, wygłaszania wykładów gościnnych czy uczestnictwa w konferencjach naukowych. W roku 2016 to było piętnastu profesorów z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Słowenii, Węgier, Japonii, Rosji, Austrii, Czech, Węgier, Niemiec i Szwajcarii, w tym czterech w ramach programu Erasmus+, czterech w ramach CEEPUS, a pozostali w ramach innych programów i umów bilateralnych. Podobna sytuacja miała miejsce w roku 2017, kiedy na stażach na Wydziale Teologicznym było trzech obcokrajowców z Czech, Litwy i Kuby, a w międzynarodowych konferencjach naukowych uczestniczyło 11 referentów z zagranicy, w tym z takich krajów jak Stany Zjednoczone, Meksyk czy Indie. Wykładowcy przyjeżdżający na wydział proponowali najczęściej wykłady dla studentów muzykologii z zakresu dyrygentury chóralnej, interpretacji literatury organowej, interpretacji literatury chóralnej oraz innych zagadnień muzykologii. Ukazywali ujęcie problematyki z innej perspektywy kulturowej.

Pracownicy wizytowanego kierunku dzięki swym bardzo dobrym zdolnościom językowym są w stanie prowadzić swe wykłady w języku obcym i w razie potrzeby zaofiarować je studentom zagranicznym przejeżdżającym na inne kierunki w ramach Uniwersytetu Opolskiego. Mobilność kadry na wizytowanym kierunku jest wysoko ponad przeciętną. Na spotkaniu ZO PKA z pracownikami wydziału z pośród 22 obecnych na sali wykładowców tylko 4 nie było na stażu zagranicznym w ostatnich latach.

Za to znikome jest zainteresowanie formą studiów w ramach programu Erasmus+ wśród studentów. Pomimo że Dział ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Opolskiego działa w tej dziedzinie bardzo aktywnie, reguły rekrutacji są jasne i powszechnie dostępne na stronach internetowych Działu ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Opolskiego czy klasyczną drogą formą ulotek, Wydział Teologiczny ma swego koordynatora programu Erasmus+, to studenci kierunku teologia aktualnie nie korzystają z długookresowej wymiany akademickiej w ramach tego programu. Również przyjazdy studentów w ramach programu Erasmus+ są aktualnie rzadkością, chociaż w ostatnim czasie był wyjątek i w ramach programu Erasmus studia na kierunku teologia odbywał student ze Słowenii. Studenci tłumaczą, że przyczyną absencji długoterminowych wyjazdów jest brak środków finansowych oraz zbyt wielkie obciążenie innymi obowiązkami. W opinii ZO przyczyna może tkwić w specyfice wizytowanego kierunku. Studenci świeccy stanowią tu bardzo małą część osób kształcących się na kierunku teologia, a reszta może korzystać z innych możliwości jakie daje przysyłym kapłanom opieka Kościoła.

W ramach współpracy bilateralnej z instytucjami zagranicznymi w latach 1914-1917 zorganizowano lub wsparto aktywnym udziałem pracowników Wydziału Teologii kilkanaście konferencji naukowych. Przykładem mogą być konferencje: *The Family Between Christian Education and Proposing the Faith* (Madryt 2017, Hiszpania); *How to Participate as Theologians in the Public Debate?* (Berlin 2017, Niemcy); *Wenn ICH nicht mehr ICH bin... Kranghetsbedingte Persönlichkeitsveränderungen ethisch reflektiert* (Wiedeń 2017, Austria) czy wiele innych. W ramach tego typu przedsięwzięć w roku 2016 wyjechało do zagranicznych placówek 18 nauczycieli akademickich, zaś w 2017 roku 15 pracowników Wydziału Teologicznego.

Najbardziej widoczne, trwałe efekty współpracy międzynarodowej przynosi działalność partnerska z wydziałem teologii katolickiej Westfalskiego Uniwersytetu Wilhelma w Münster. W ramach współpracy organizowane są cykliczne sympozja, odbywające się na przemian co dwa lata w Münster i Opolu. W latach 2014-2018 odbyła się dwa takie przedsięwzięcia, pierwsze w dniach 11.-15.5.2015 w Münster pt. „Społeczna odpowiedzialność i duszpasterstwo w mobilnym świecie”; drugie w Opolu (10.-11.5.2017) pt. „Żydzi-chrześcijanizm-muzułmanie. Co ich łączy, co ich różni”. W spotkaniach tych dużą rolę przy organizacji i realizacji odgrywają studenci. Efektem spotkań są publikacje międzynarodowe *Colloquia Theologica*. Do tej pory pojawiło się 21 publikacji tej serii.

Wydział Teologiczny w roku 2016 wydał 19 publikacji będących efektem współpracy zagranicznej, z tego 5 monografii i prac zbiorowych i 14 artykułów w czasopismach naukowych. W roku 2017 liczba powiększyła się do 30, w tym 3 prace zwarte i 27 artykułów naukowych. W zdecydowanej liczbie przypadków chodzi o artykuły obcojęzyczne opublikowane za granicą.

Na Wydziale aktywnie działa Koło Naukowe Teologów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, które zrzesza członków z szeregów duchownych i studentów. Przedstawiciele Koła uczestniczyli w dniach 25.9.-1.10.2016 w prestiżowym międzynarodowym seminarium z retoryki biblijnej na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, gdzie wygłosili referaty, które cieszyły się zainteresowaniem i wzbudziły dyskusję. Wydział Teologiczny dla studentów kierunku teologia na specjalności kapłańskiej organizuje regularnie *Letnie szkoły* we Frankfurcie nad Menem. W ostatniej edycji, która odbyła się w dniach 8.7-20.7.2018 uczestniczyło 15 studentów. W ramach szkoły prowadzone są zajęcia dydaktyczne z zakresu języka niemieckiego. Ważny jest akcent porozumienia polsko-niemieckiego i poznania realiów niemieckich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na Wydziale Teologicznym studentom zapewnia się niewystarczający poziom kształcenia językowego, gdyż wymagany jest tylko poziom B2, zamiast wskazywanego w rozporządzeniu MNiSW poziomu B2+. Jednostka posiada bardzo dobre kontakty z uczelniami zagranicznymi i realizowane są wspólne projekty badawcze i dydaktyczne. Wielu profesorów wyjeżdża na staże zagraniczne i wykłady gościnne, zaś do Opola przyjeżdżają specjaliści w różnych ośrodków akademickich. Powstają wspólne publikacje i są organizowane międzynarodowe konferencje naukowe.

Studenci mają pełną wiedzę na temat programu wymiany akademickiej Erasmus+, system rekrutacji jest jawny, przejrzysty i zachęcający, pomimo tego jednak z programów nie korzystają. Lektoraty z języka obcego prowadzone są na jednym poziomie ze względu na małą liczebność studentów w grupie. Fakt ten nie umożliwia wielu studentom pogłębiania wcześniej nabytych znajomości i umiejętności językowych. Uczelnia współpracuje z Wydziałem Teologicznym w Münster, do którego w ramach szkoły letniej jeżdżą polscy klerycy w celu realizacji tygodniowych warsztatów.

Dobre praktyki

Zaznajomienie studentów z podstawami posługi duszpasterskiej w języku niemieckim ze względu na specyfikę regionu, co prowadzi do realizacji standardów europejskich w dziedzinie ochrony języków mniejszościowych i regionalnych.

Szkoły letnie we współpracy z Wydziałem Teologicznym w Münster w Niemczech, gdzie klerycy odbywają tygodniowe warsztaty językowe, poznają specyfikę tamtejszej posługi kapłańskiej oraz realia niemieckie.

Zalecenia

Wprowadzenie wymagania osiągnięcia opanowania języka obcego nowożytnego na poziomie B2+.

Umożliwienie uczestnictwa w lektoratach na różnych poziomach, aby studenci znający podstawy języka mogli go stale doskonalić. Ze względu na małą ilość studentów, należy rozważyć możliwość realizowania zajęć z języków obcych we współpracy z innymi kierunkami.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Baza dydaktyczna WT UO znajduje się w budynkach kampusu przy ul. Drzymały 1a w Opolu. W kampusie oprócz zaplecza badawczo-dydaktycznego jednostki obecne są budynki Wyższego Międzydiecezjalnego Seminarium Duchownego, połączone ze sobą siecią korytarzy i łączników. Cała infrastruktura kampusu jest utrzymywana wyłącznie przez stronę kościelną.

Przeprowadzona wizytacja pozwala na ogólne stwierdzenie, że baza dydaktyczna i naukowa dostosowana jest do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Jednostka posiada 13 sal wykładowych, mogących pomieścić od kilkunastu do 100 osób. 10 sal jest wyposażonych w projektory cyfrowe i ekrany, z możliwością podłączenia komputerów (sale nr 16, 18, 25 posiadają ponadto zintegrowane systemy audiowizualne: odtwarzacz DVD/wzmacniacz/projektor/ekran). W sali nr 28 została zainstalowana tablica multimedialna. Przylegające do gmachu Wydziału Teologicznego Wyższe Seminarium Duchowne udostępnia ponadto 6 sal dydaktycznych oraz salę gimnastyczną i aulę wielkopowierzchniową. Do dyspozycji studentów udostępniono kawiarenkę z zapleczem do cateringu oraz automatami do sprzedaży produktów spożywczych i napojów oraz odpowiednią ilość mebli, umożliwiających spotkania integracyjne i odpoczynek.

Do dyspozycji pracowników oraz studentów jest 25 gabinetów seminaryjnych, w których prowadzone są dyżury pracowników oraz seminaria naukowe (magisterskie i doktorskie). W każdym z gabinetów znajduje się podręczna biblioteka prezencyjna z najbardziej niezbędnymi książkami i podręcznikami.

Zasięg sieci bezprzewodowej WiFi (eduroam) umożliwia wykorzystywanie podczas zajęć zarówno prezentacji multimedialnych, jak i bezpośredni dostęp do zasobów Internetu zarejestrowanym użytkownikom. Do dyspozycji pracowników są zarówno laptopy jak i tablety. Jednostka nie dysponuje platformą e-learningową. Na Wydziale Teologicznym, podobnie jak na całym Uniwersytecie Opolskim, stosowany jest elektroniczny system obsługi studentów USOS: daje on zarówno pracownikom jak i studentom wgląd w plany zajęć, sylabusy, informację o dyżurach pracowników, pozwala na komunikację z grupami oraz pełni funkcję elektronicznego indeksu (wielominowana została dotychczasowa dokumentacja papierowa).

Budynki są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu. Stopień tego dostosowania jest wysoki. Budynek posiada windę oraz odpowiednie podjazdy, szerokie trakty oraz przygotowane sanitariaty. Wszystkie budynki kampusu spełniają wymogi określone przepisami BHP. Uczelnia nie dysponuje sprzętem, z którego mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami, aby w pełni osiągnąć zamierzone efekty kształcenia. W opinii władz wydziału osoby z dysfunkcjami, które podejmują studia, same dysponują sprzętem, który ułatwia im funkcjonowanie oraz realizowanie programu kształcenia. Na obecnym etapie takie osoby nie studiuje w ocenianej jednostce.

Ponieważ studenci odbywają praktyki w szkołach i przedszkolach publicznych i prywatnych oraz innych placówkach edukacyjno-opiekuńczych wyposażonych w standardowe wyposażenie (tablice multimedialne, rzutniki, odtwarzacze, komputery), należy stwierdzić, że takie same narzędzia wykorzystują w budynkach jednostki. Zarówno wyposażenie instytucji,

w których odbywają się praktyki jak i wyposażenie jednostki pozwalają na realizację efektów określonych dla praktyk i kierunku.

7.2.

System biblioteczny Wydziału Teologicznego jest zintegrowany z Biblioteką Główną UO. Obsługa zasobów biblioteki, w większości dostępnych dla czytelników bezpośrednio na półkach, zapewniana jest przez elektroniczny katalog Aleph, dostępny również z sieci zewnętrznej. Możliwe jest także korzystanie z cyfrowych wersji wybranych publikacji oraz dostęp do baz danych, ważnych dla nauk teologicznych (ATLA Religion Database). Biblioteka jednostki należy również do Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, korzystając wielu udogodnień w nabywaniu i wypożyczeniach księgozbioru. Biblioteka otwarta jest przez 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty. Czytelnicy mogą skorzystać z komputerów z katalogami, drukarek, ksera i scannerów.

Biblioteka wydziału dysponuje 80 miejscami do pracy w czytelniach z wolnym dostępem do zbiorów bibliotecznych, zgromadzonych na kilku kondygnacjach oraz miejsc specjalnie przygotowanych do pracy własnej. Zbiory wszystkich bibliotek jednostki są imponujące. Ze względu na specyfikę programu kształcenia, obie biblioteki zgromadziły bogaty księgozbiór z zakresu teologii oraz dyscyplin, związanych z procesem kształcenia, również w językach obcych. Księgozbiór jest ciągle aktualizowany, a biblioteka dokonuje zakupów literatury zamawianej zarówno przez pracowników jak studentów. Dlatego studenci mają zabezpieczony dostęp do literatury podstawowej i pomocniczej zawartej w sylabusach.

Do dyspozycji czytelników jest ponad 111 000 woluminów książek i 19 000 woluminów czasopism (ok. 1400 tytułów czasopism polskich i zagranicznych, w tym ponad 420 tytułów czasopism bieżących), zgromadzonych w formie prezencyjnej, pozostałe zbiory są magazynowane w odpowiednich pomieszczeniach. W latach 2016-2017 księgozbiór powiększył się o około 8 000 woluminów (w tym zakupiono ok. 1300 woluminów). Na miejscu można korzystać ze zbiorów specjalnych, są to głównie nuty, dokumenty elektroniczne, zbiory audiowizualne oraz zbiory z mikrofilmowane (Canon Law. A Basic Collection i kolekcja Corpus Christianorum). Biblioteka posiada także ponad 30 000 druków XIX-wiecznych i z początku XX wieku, głównie z zakresu teologii, filozofii, historii, sztuki i literatury pięknej.

Należy dodać, że gabinety seminaryjne wyposażone są również w podręczne biblioteki, stanowiące zasoby biblioteki i prywatne zbiory wykładowców prowadzących zajęcia.

Zapotrzebowania na konkretne pozycje mogą składać zarówno pracownicy, jak i studenci do pracownika biblioteki. Ilość dostępnych woluminów jest w zupełności wystarczająca. Infrastruktura architektoniczna biblioteki dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. To samo należy stwierdzić w przypadku dostosowania zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych służących realizacji procesu kształcenia oraz prowadzeniu badań do ich potrzeb. Wspieraniem służą również pracownicy administracyjni biblioteki.

7.3.

Jednostka stale dostosowuje infrastrukturę dydaktyczną i naukową do potrzeb realizacji procesu kształcenia. Przedsięwzięcia te dotyczą zarówno modernizacji powierzchni dydaktycznych, jak i zakupu nowoczesnego sprzętu.

Przeprowadzony przed dwoma laty remont budynków Wydziału Teologicznego ułatwił dostęp do głównego budynku osobom o ograniczonej mobilności, poruszających się na wózkach: zamiast schodów, przy bocznym wejściu (od strony północnej) jest obecnie podjazd, dzięki czemu z poziomu przyziemia windą można dostać się na każde z pięter budynku. Poza tym na korytarzach ani w salach nie ma barier architektonicznych, które mogłyby przeszkodzić w udziale w zajęciach osobom z niepełnosprawnością. Zarówno pracownicy, jak i studenci, którzy

mają możliwość dokonania oceny bazy dydaktycznej w ramach semestralnych ankiet oceny zajęć dydaktycznych, wyrażali zadowolenie z warunków kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura związana z procesem dydaktycznym reprezentuje bardzo wysoki poziom i jest finansowana przez stronę kościelną. Jednostka posiada odpowiednią powierzchnię oraz ilość i jakość sal wykładowych, seminaryjnych itp.. Infrastruktura dydaktyczna umożliwia osiągnięcie przez studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością, zakładanych efektów kształcenia. Jednostka zapewnia studentom możliwość korzystania z bardzo bogatych i aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym o zasięgu międzynarodowym, jak również innych zasobów edukacyjnych właściwych dla ocenianego kierunku, w szczególności do literatury określonej w sylabusach przedmiotów. Studenci oraz pracownicy mogą zgłaszać potrzebę zakupu wymaganej literatury. Jednostka zapewnia podstawową bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z przygotowaniem do zawodu nauczycielskiego, odpowiednio wyposażoną i umożliwiającą uzyskanie umiejętności oraz kompetencji zgodnych z ocenianym kierunkiem studiów. Ponadto jednostka stara się włączać w procesy dydaktyczne pracodawców, co znajduje swój wyraz przede wszystkim w realizacji praktyk nauczycielskich. Jednostka zapewnia studentom udział w procesach związanych z rozwojem i doskonaleniem infrastruktury.

Poza jedną salką z automatem z jedzeniem, jednostka nie ma wyodrębnionych stref studenckich, gdzie osoby kształcące mogłyby spędzać czas pomiędzy zajęciami. Takie rozwiązanie jest stosowane w głównej mierze ze względu na przeważającą ilość studentów – kleryków, których seminarium duchowne znajduje się w kampusie Wydziału Teologicznego.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w procesie kształcenia się. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w godzinach konsultacji, a także za pośrednictwem kontaktu mailowego. Większość osób studiujących na kierunku *teologia* stanowią klerycy seminarium duchownego, które znajduje się na kampusie Wydziału Teologicznego, wobec tego kontakt z osobami prowadzącymi, którzy są księżmi jest niemalże nieograniczony.

Jak już wspomniano, jednostka nie dysponuje platformą e-learningową. Materiały dydaktyczne udostępniane są dla studentów podczas zajęć dydaktycznych oraz poprzez skrzynki mailowe. Uczelnia posiada elektroniczny system informowania studentów USOS, na którym znajdują się

plany i programy studiów, sylabusy, informacje o odwołanych zajęciach oraz oceny uzyskiwane na poszczególnych etapach kształcenia. Studenci wiedzą o dostępności sylabusów, jednak rzadko z nich korzystają.

Sposób prowadzenia zajęć przez nauczycieli akademickich jest oceniany pozytywnie. Wiedza jest przekazywana podczas wykładów, ćwiczeń oraz lektoratów. Zajęcia przybierają formy dyskusji, debat, a także część materiału realizowana jest metodą pracy w grupach. Niektóre przedmioty prowadzone są z wykorzystaniem tablicy interaktywnej, dzięki której osoby kształcące mogą nabywać umiejętności potrzebne do pracy z najmłodszymi jako przyszli katecheci. Program studiów przewiduje jednak niewiele metod aktywizujących studentów oraz przygotowujących ich do pracy z najmłodszymi. Prowadzący udostępniają studentom skrypty oraz materiały dydaktyczne wspomagające proces uczenia się.

Kierunek *teologia* prowadzony jest tylko w formie studiów stacjonarnych. Studia niestacjonarne nie zostały uruchomione ze względu na brak zainteresowania kandydatów. Wydział dostosowuje godziny otwarcia dziekanatu oraz innych jednostek administracyjnych do potrzeb studentów. Studenci świeccy kontaktują się z pracownikami administracyjnymi również za pośrednictwem kontaktu telefonicznego. Pracownicy dziekanatów oraz innych działów służą pomocą i wsparciem na każdym etapie studiowania.

Opieką i dobrą radą dla każdego rocznika służą tutorzy powołani przez dziekana. Od trzeciego roku studiów rolę opiekunów przejmują prowadzący seminaria dyplomowe, którzy służą wsparciem na dalszych etapach kształcenia. Przedstawicielami wśród studentów w kontaktach z władzami wydziału oraz nauczycielami akademickimi są starostowie roku. Osoby studiujące wiedzą, że w sytuacjach konfliktowych mogą zgłosić się z prośbą o interwencje do władz wydziału, jednak w ich opinii nie występowały sytuacje nieetyczne. Klerycy są również podlegli władzom seminarium duchownego.

Jedną z możliwości wsparcia rozwoju zainteresowań naukowych studentów, jak też kontynuacji studiów w trudnych sytuacjach osób kształcących się, są zindywidualizowane formy studiów. Studenci świeccy mogą ubiegać się o studiowanie w ramach indywidualnych planów studiów i programów kształcenia (IPS) oraz według indywidualnej organizacji studiów (IOS). Szczegółowe informacje zostały określone w *Regulaminie studiów Uniwersytetu Opolskiego*. Studiowanie w ramach indywidualnych planów studiów i programów kształcenia może rozpocząć osoba, która specjalizuje się w określonej dziedzinie, podejmuje dodatkowe aktywności naukowe wykraczające poza seminarium dyplomowe lub uczestniczy w programach wymian studenckich. Po spełnieniu wymagań formalnych student proponuje dziekanowi lub kierownikowi jednostki organizacyjnej swojego opiekuna naukowego, z którym ustala indywidualny plan i program studiów. Zgoda na studiowanie według IPS jest udzielana studentowi na rok akademicki. Decyzję o jej dalszym kontynuowaniu podejmuje dziekan po zapoznaniu się ze sprawozdaniem osoby kształcącej się. Osoba kształcząca się ma prawo do studiowania według indywidualnej organizacji studiów m.in. w przypadku niepełnosprawności, studiowania więcej niż jednego kierunku, samotnego wychowywania dzieci lub szczególnego zaangażowania w działalność uczelni. Zgoda na IOS udzielana jest przez dziekana na okres semestru lub roku akademickiego, a w przypadku osoby z niepełnosprawnościami na cały okres studiów. Student ma prawo do indywidualnego sposobu zaliczania zajęć lub wcześniejszego zdawania sesji egzaminacyjnej.

Osobom kształcącym się przysługuje możliwość korzystania ze świadczeń pomocy materialnej dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Studentom wyróżniającym się wybitnymi osiągnięciami naukowymi, artystycznymi lub sportowymi przysługuje stypendium rektora dla najlepszych studentów. Sposób przyznawania stypendiów oraz wymagania, które stawia regulamin nie do końca są precyzyjne. Sytuacja może ulec poprawie po zmianie regulaminu w przyszłym roku akademickim. Alumni studiujący na VI roku zachowują prawa studenckie, jednak zrzekają się do prawa otrzymywania pomocy stypendialnej ze strony

Uniwersytetu. Taką regulację określa umowa między Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Opolskiej i Gliwickiej a Uniwersytetem Opolskim i Wydziałem Teologicznym.

Na uczelni funkcjonuje Biuro Osób Niepełnosprawnych, które sprawuje opiekę oraz oferuje wsparcie z zakresu kompetencji miękkich dla osób z niepełnosprawnościami. Jednostka organizuje warsztaty, które bazują na idei integracji, aby połączyć środowisko osób z dysfunkcjami z osobami pełnosprawnymi. Dla studentów z niepełnosprawnością organizowane są także zajęcia z wychowania fizycznego. Biuro organizowało szkolenia dla asystentów osób z niepełnosprawnościami, którzy są gotowi udzielać wsparcia osobom z orzeczeniem. Na wniosek studenta z orzeczeniem jednostka zwraca się z prośbą do Urzędu Miasta o zapewnienie transportu na uczelnię dla osób z niepełnosprawnościami.

Na Uniwersytecie Opolskim funkcjonuje Akademickie Centrum Karier, które zajmuje się organizacją szkoleń i warsztatów z zakresu kompetencji miękkich (tj. mediacje, negocjacje, wystąpienia publiczne). Jednostka organizuje wydarzenie zrzeszające pracodawców regionu opolskiego pn. Giełda Pracy. Podczas przedsięwzięcia studenci uniwersytetu mogą spotkać się z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi mogą nawiązać bezpośredni kontakt, a potem rozpocząć w danej firmie staż bądź praktykę. Na stronie internetowej Akademickiego Centrum Karier studenci mogą znaleźć odnośnik do ogólnopolskiej bazy ofert pracy: www.biurokarier.edu.pl, gdzie znajdują się również oferty pracy z regionu opolskiego. Studenci wizytowanego kierunku nie korzystają z oferty Centrum Karier. Osoby świeckie oraz klerycy nie napotykały trudności w znalezieniu miejsc do odbycia praktyk katechetycznych. Akademickie Centrum Karier prowadzi badanie losów zawodowych absolwentów, z których sporządza raport, jednak odsetek studentów *teologii* wypełniających ankietę jest znikomy.

Przedstawiciele Samorządu Studentów Wydziału Teologicznego reprezentują studentów w Radzie Wydziału, radach programowych, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Komisji Stypendialnej. Członkami samorządu wydziałowego są starostowie poszczególnych roczników oraz osoby chętne, które chcą się angażować w życie akademickie wydziału. Większość osób stanowią studenci świeccy. Przy wsparciu władz wydziału oraz opiekuna samorządu osoby działające organizują m.in. Bal Wydziału Teologii oraz wigilię wydziałową. Projektem sztandarowym jest piesza pielgrzymka do Kamienia Śląskiego, w której uczestniczą studenci i pracownicy wydziału. We współpracy z Samorządem Studentów Uniwersytetu Opolskiego samorząd wydziałowy włącza się w organizację Piastonaliów oraz Festiwalu Nauki.

Na wydziale aktywnie działa Koło Naukowe Teologów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. W spotkaniach koła uczestniczą studenci świeccy oraz duchowni. Angażujący się studenci uczestniczą m.in. w Przedwiośniu Naukowym, Opolskim Festiwalu Nauki. Działacze koła brali udział w wyjeździe do Rzymu, podczas którego aktywnie pracowali nad analizą teksów biblijnych metodą retoryki semickiej. Koło Naukowe brało udział w organizowaniu warsztatów dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, podczas których omówiona została modlitwa *Ojczy nasz* w ujęciu hebrajskiej retoryki biblijnej. W trakcie organizowanego na Uniwersytecie Opolskim Przedwiośnia Naukowego, Koło Naukowe Teologów również wykazało się dużą aktywnością pod względem warsztatowym i organizacyjnym. Jednostka aktywnie bierze udział w konferencjach naukowych m.in. „Temat Woda, bo to temat Rzeka” czy „1050 lat Chrztu Polski: historyczne dziedzictwo – zadania na przyszłość”. Koło Naukowe Teologów otrzymuje wsparcie merytoryczne dzięki zaangażowaniu opiekuna z ramienia wydziału oraz finansowe z funduszu wydziału przeznaczonego na działania prokościowe.

Studenci wizytowanego kierunku znają możliwości uczestnictwa w międzynarodowych wymianach studenckich, jednak studenci świeccy nie korzystają z tej możliwości, a kleryków obowiązują zasady przyjęte w seminarium duchownym. Jednostka współpracuje w Wydziałem

Teologicznym w Münster w Niemczech, gdzie klerycy odbywają tygodniowe warsztaty oraz poznają specyfikę tamtejszej posługi kapłańskiej. Studenci uczestniczyli również w międzynarodowej konferencji oraz warsztatach organizowanych na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, podczas których wykazali się pogłębioną wiedzą w metodologii trynitarniej stosowanej w analizie retorycznej.

8.2.

Studenci oceniają nauczycieli akademickich na zajęciach poprzez wypełnienie ankiety w formie papierowej, jednak nie otrzymują informacji zwrotnej z oceny. Spotkanie z osobami studiującymi lub udostępnianie ogólnego raportu z przeprowadzonej ankiety, przyczyniłoby się do zwiększenia świadomości wśród studentów, że mają realny wpływ na proces kształcenia. W procesie zapewnienia jakości kształcenie nie uwzględniono możliwości oceny przez studentów oferowanych form wsparcia ani obsługi przez pracowników administracyjnych.

Osoby kształcące swoje uwagi mogą zgłaszać kanałami nieformalnymi w postaci rozmów z nauczycielami akademickimi lub władzami dziekańskimi. Można stwierdzić, że wydział z uwagi na małą ilość osób studiujących cechuje się rodzinną atmosferą i możliwość kontaktu z nauczycielami akademickimi jest dostępna niemalże na bieżąco.

Studenci działający w organizacjach studenckich mają zapewnione wsparcie finansowe i merytoryczne ze strony władz wydziału. Przedstawiciele samorządu studenckiego oraz koła naukowego podkreślili, że władze dziekańskie są otwarte na nowe pomysły i inicjatywy, które przyczyniają się do rozwoju naukowego aktywnych studentów. Wydział zapewnia studentom wsparcie duchowe w postaci możliwości uczestnictwa w nabożeństwach, dostęp do przychodni zdrowia oraz pomoc psychologiczną dla kleryków. Osoby kształcące się są informowane o oferowanych formach wsparcia za pośrednictwem strony internetowej, na której można znaleźć niezbędne informacje m.in. na temat prowadzenia studiów, działalności organizacji studenckich, Akademickiego Centrum Karier lub Biura Osób Niepełnosprawnych. Aktualności oraz sprawy bieżące przekazywane są studentom dzięki portalom społecznościowym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na uwagę zasługują kompetencje kadry dydaktycznej, która służy dostępnością oraz wsparciem dla studentów na kolejnych etapach kształcenia. Nauczyciele akademicy udostępniają dodatkowe materiały oraz proponują pozycje książkowe, które mogą stać się przydatne w osiąganiu wiedzy na kolejnych etapach kształcenia. Uczelnia posiada dostęp do platformy USOS, gdzie każdy student posiada swoje konto, na którym w każdej chwili może sprawdzić potrzebne dla niego informacje. Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium naukowe oraz stypendium socjalne, jednak regulamin świadczeń w pełni nie precyzuje kryteriów przyznania. Samorząd studencki oraz koło naukowe otrzymują wsparcie merytoryczne i finansowe przy organizacji dodatkowych przedsięwzięć. Uczelnia oferuje możliwość studiowania według Indywidualnego Programu Studiów oraz Indywidualnej Organizacji Studiów dla studentów świeckich. W uczelni funkcjonuje Akademickie Centrum Karier, jednak studenci wizytowanego kierunku nie korzystają z jego ofert. Studenci nie otrzymują informacji zwrotnej po wypełnieniu ankiet ewaluacyjnych. Udostępnienie wyników przyczyniłoby się do zwiększenia świadomości możliwości udziału studentów w doskonaleniu procesu kształcenia. Jednostka nie posiada sformalizowanych narzędzi do oceny przez studentów obsługi administracyjnej oraz infrastruktury.

Dobre praktyki

Wydział zapewnia studentom wsparcie duchowe w postaci możliwości uczestnictwa w nabożeństwach oraz dostęp do przychodni zdrowia.

Zalecenia

Doprecyzowanie regulaminu świadczeń pomocy materialnej oraz otrzymywania stypendiów za najlepsze wyniki w nauce.

Przekazywanie do studentów informacji zwrotnych z ankiet ewaluacyjnych oraz usunięcie z metryczki informacji o średniej ocen studenta z ostatniej sesji egzaminacyjnej, która może stać się w opinii osób wypełniających czynnikiem identyfikującym.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
	<p>Ostatnią oceną, którą przeprowadziła Polska Komisja Akredytacyjna na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego była ocena instytucjonalna dokonana w 2012 roku. Oceniana wówczas działalność Wydziału Teologicznego uzyskała pozytywną ocenę, wyrażoną w Uchwale Prezydium PKA Nr 111/2013 z dn. 21.03.2013 r., która obowiązuje do roku akademickiego 2018/2019.</p> <p>W wyniku oceny dokonanej w 2012 roku PKA sformułowała zalecenia i zastrzeżenia dotyczące studiów doktoranckich, które dotyczyły braku sformułowanych efektów kształcenia dla studiów III stopnia zgodnych z KRK, niepoddawania uczestników studiów doktoranckich ankietyzacji, niewłączenia przedstawicieli doktorantów do gremium Wydziału zajmującego się jakością kształcenia, a w szczególności braku Rady Doktorantów. Zastrzeżenia, o których mowa powyżej nie stanowią zakresu aktualnie przeprowadzanej oceny programowej na kierunku <i>teologia</i>, stąd PKA nie dokonuje oceny skuteczności podjętych działań doskonalących w odniesieniu do w/w studiów.</p> <p>W przypadku zaleceń odnoszących się do sformalizowania i zwiększenia udziału pracodawców w procesie budowania wysokiej kultury jakości kształcenia na poziomie Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz opracowania i wdrożenia systemu pozyskiwania informacji od pracodawców na temat sytuacji zawodowej absolwentów, a w szczególności ich mocnych i słabych stron, których dokładna identyfikacja pozwoli na prowadzenie skutecznych i efektywnych działań służących ustalaniu i ocenie efektów kształcenia, w tym także ewentualnych działań naprawczych uznać należy, że jednostka właściwie zastosowała się do sformułowanych wówczas uchybień i podjęła skuteczne działania umożliwiające ich usunięcie.</p>